60 ОКТЯБРЬ районн
ЗАФАРЛАРИМИЗ СОЛНОМАСИ

Район Тошкентнинг жанубий-ғарбий қисмида жойлашган. 1929 йилда Эски шаҳар районн асосида ташкил этилган. Унинг территорияси 3.342 гектар, аҳолиси 283 минг, 80 процентга яқинини маҳаллий миллат вакиллари ташкил этади.

Район территориясида 22 та энергетика, енгил, озиқ-овқат, маҳаллий саноат, мебель, ёғочни қайта ишлаш саноати, полиграфия, транспорт, алоқа корхоналари, ўнга яқин қурилиш-монтаж трестлари, талайгина лойиҳа ташкилотлари, билим юртлари жойлашган.

Районда 52 та умумтаълим мактаби бўлиб, унда 47,5 минг ўқувчи ўқийди, 10 минг ўринли 50 та мактабгача болалар муассасаси, 56 минг студент ўқийдиган 12 та олий ва ўрта махсус ўқув юрти, 7 минг мутахассис ишлайдиган 5 та илмий-тадқиқот институти, 20 дан ортиқ медицина муассасаси, талайгина санаторийлар, маданий-оқартув муассасалари, нашриётлар, 500 га яқин савдо ва умумий овқатланиш корхонаси, 26 ётоқхона бор.

Республикамизнинг биринчи президенти Й. Охунбобоев хотирасига ўрнатилган ҳайкал.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 213 (3411)
13 СЕШАНБА СЕНТЯБРЬ 1977 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ОКТЯБРЬ ҒАЛАБАСИ, РЕАЛ СОЦИАЛИЗМ ТАЖРИБАСИНИНГ ЖАҲОНШУМУЛ ТАРИХИЙ АҲАМИЯТИ ШУНДАН ИБОРАТКИ, УЛАР ЖАМИЯТНИ МЕҲНАТКАШЛАР МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА ЭНГ ОДИЛОНА ТАШКИЛ ЭТИШ НАМУНАСИНИ КЎРСАТИБ БЕРДИ.

(КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қароридан).

ОКТЯБРЬ БАЙРОҒИ ОСТИДА

Ҳ. ТОШХУЖАЕВ,

Ўзбекистон КП Октябрь район комитетининг биринчи секретари

ОКТЯБРЬ райони... Мана 48 йилдирки, районимиз мана шу ном билан юритилади. Бу тарихан унча катта муддат эмас. Лекин Эски шаҳарнинг социал-иқтисодий тараққиётида, маданиятининг ўсиши, турмушининг яхшиланишида Улуғ Октябрнинг ҳаётбахш, ўзгартирувчи кучи ёрқин намоён бўлди.

Бутун мамлакатда бўлгани сингари, бу ерда ҳам революция меҳнаткашларга ҳамма нарсани — эркинлик, тенглик, бахт, жамиятимиз манфаати йўлида қувончли меҳнат қилиш ҳуқуқини берди.

Район меҳнаткашлари совет халқининг шонли революцион, жанговар ва меҳнат анъаналарини муқаддас сақлаяпти ва ривожлантиряпти, ёшларни шу руҳда тарбиялаяпти.

Халқнинг хотирасида Эски шаҳар большевикларининг юксак жасорати муқаддас сақланяпти. Улар халқни қаттиқ синфий курашларда Октябрь революцияси ғалабаларини сақлаб қолишга жалб этганди.

Ўшандаёқ, Совет ҳокимиятининг тонготаридаёқ коммунистлар ҳунармандлар райони бўлган Эски шаҳарни социал, иқтисодий ва маданий тараққиётнинг ажойиб истиқболи кутаётганлигини яхши билишарди. Улар бу ерда йирик саноат корхоналари қурилишига, ажойиб ишчилар, инженерлар, олимлар етишиб чиқишига, социалистик интеллигенция юзага келишига қаттиқ ишонишганди. Улар келажак сари интилиб, районда олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот институтлари, театрлар, кино, радио, мактаб, кутубхоналар, қўйингчи, инсоннинг ҳар томонлама тараққий этиши учун зарур бўлган ҳамма нарса бўлишини билишганди.

Ўтмишдан бизга нима мерос қолганди? Мачитлар, гувалак уйлар, эгри-бугри кўчалар, саводсизлик мерос қолганди.

Совет ҳокимияти йилларида яратувчи эркин меҳнат район қиёфасини ўзгартириб юборди. Собиқ Эски шаҳар эндиликда янги қиёфага эга бўлиб, Ўзбекистон пойтахтининг йирик сиёсий, иқтисодий ва маданий марказига айланди.

Илгариги ҳунармандчилик устахоналари ўрнида йирик корхоналар қурилди, уларда меҳнаткашларнинг тинмай ўсиб бораётган эҳтиёжини қондириш учун зарур бўлган турли буюмлар ишлаб чиқарилади.

Меҳнат коллективларининг юксак техник даражасидан шу нарса ҳам далолат берадики, ҳозирги пайтда бизнинг кўпгина буюмларимиз турли чет мамлакатларга ҳам экспорт қилиняпти. «Средазэнергоцветмет», бадиий буюмлар фабрикаси каби корхоналар буюмларининг фақат Совет Иттифоқидагина эмас, балки Европа ва Осиё мамлакатларида ҳам бозори чаққон.

Айниқса, кейинги ўн йилда район саноати ва қурилиши жадал суръатлар билан ривожланди. Қисқа муддатда зилзила оқибатлари тўла бартараф қилинди. Бунда, Совет ҳокимияти йилларида юз берган барча улкан социал-иқтисодий ўзгаришлардаги сингари СССР халқларининг буюк дўстлиги ва қардошлиги, уларнинг мустаҳкам иқтисодий ҳамкорлиги, Москва, Ленинград, мамлакатимиздаги бошқа қардош республикалар меҳнаткашларининг улкан ёрдами зўр куч билан намоён бўлди.

Фақат кейинги йилларнинг ўзида енгил ва маҳаллий саноатнинг тикувчилик бирлашмалари коллективлари, бадиий буюмлар, музика асбоблари фабрикалари ажойиб, замонавий биноларга эга бўлдилар. Бу биноларда ишчилар роҳат қилиб меҳнат қилишяпти.

Тошкент Давлат цирки, Санъат саройи, Кооперация уйи, Бош универсал магазин, «Юбилей» саройи каби нодир бинолар район ҳуснини очди.

Кўплаб илмий-тадқиқот, лойиҳалаш институтларида ва бошқа ижодий ташкилотларда, олий ўқув юртларида минглаб юксак малакали мутахассислар меҳнат қилиб, муҳим халқ хўжалиги вазифаларини ҳал этишяпти

Тошкент политехника институтининг илмий коллективи Ўрта Осиё ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришнинг, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг актуал масалаларини тадқиқ қиляпти, министрликлар ва ишлаб чиқариш бирлашмалари билан мустаҳкам алоқа ўрнатаяпти.

Районнинг олий ўқув юртлари ҳар йили республика ва мамлакатимиз халқ хўжалигининг турли соҳалари учун беш мингга яқин мутахассис тайёрлаб беряпти.

Ўзбекистон — «оқ олтин» ўлкаси. Район меҳнаткашлари қишлоқ меҳнаткашларига катта ва кўп томонлама ёрдам кўрсатиб, «Ўроқ ва Болға» иттифоқини мустаҳкамлаётганликлари, қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга муносиб ҳисса қўшаётганликлари билан фахрланадилар. «Средазгипроводхлопок», «Узгипроводхоз», «Средазгипроцелинстрой» институтларининг мутахассислари лойиҳаси бўйича ажойиб гидротехника ва ирригация иншоотлари барпо қилинди, Мирзачўлда, Қарши ва Жиззах чўлларида замонавий пахтачилик совхозлари қурилди.

Районда талайгина қурилиш ташкилотлари ҳам бор. 159-, «Жилстрой», «Ташинжстрой», «Таштрансспецстрой» каби трестлар коллективлари қурилиш-монтаж ишлари самарадорлигини қатъият билан оширишяпти, турар жой бинолари, саноат, маданий-маиший объектларни муваффақиятли қуришяпти.

Район меҳнаткашларининг турмуш даражасини оширишда мактаблар, маиший, медицина ва маданий-оқартув муассасалари, театрлар, спорт иншоотлари, маданият ва истироҳат боғларининг кенг тармоғи муҳим роль ўйнаяпти. Водопровод, газлаштириш, телефон ва бошқа коммунал-маиший хизматлар кенг ривожлантирилди. Трамвай, троллейбус ва автобус линиялари районни шаҳарнинг барча томонлари билан боғлаган.

Совет ҳокимияти даврида янги инсон вояга етганлиги энг катта ютуқларимиздандир. Бу инсоннинг асосий мақсади коммунизм қуриш, юксак ижтимоий идеалларга хизмат қилишдан иборатдир.

Район комитети ва бошланғич партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг «Тошкент шаҳар партия ташкилотида раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви ва иқтисодий таълими тўғрисида»ги қарорини амалга ошира бориб, идеология ва ташкилотчилик ишларининг бирлигини мустаҳкамлашга, раҳбар кадрларни аҳлоқий тарбиясини кучайтиришга зўр эътибор беришяпти.

КПСС XXV съезди қарорларини район меҳнаткашлари жанговар программа сифатида қабул қилдилар. Коллективларнинг зарбдорона меҳнати, «Беш йилликни — муддатидан илгари бажарамиз», «Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига—60 зарбдор ҳафта», «Сифат беш йиллигига — ишчи кафолати» каби мусобақаларда оммавий иштирок этиши КПССнинг ички ва ташқи сиёсатини қизғин қўллаб-қувватлаётганлигининг ифодаси бўлди. Айниқса меҳнат самарадорлиги ва сифатни оширишга катта эътибор берилияпти. Ҳозир районда Давлат Сифат белгиси билан 80 номда буюм ишлаб чиқарилияпти.

Беш йиллик зарбдорлари, коммунистлар Таисия Қобилова, Валентина Ларионова, Нафиса Ортиқова, Нажима Музаффарова, Антонина Пузанкова, Рашида Шарофуддинова ва бошқалар 1976—80 йилларда икки беш йилликни бажариш, умумхалқ байрами — Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини уч-тўрт йиллик топшириқни адо этиш билан кутиб олиш мажбуриятини олишганди. Машъаллар ўз мажбуриятларини шараф билан бажаришяпти.

Коллективларнинг юксак меҳнат активлиги ажойиб натижалар беряпти. Ўнинчи беш йилликнинг йигирма ойида район индустрияси планга қўшимча 12,240 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Бу вазифаларда янгича маънавий қиёфадаги, бутун қалб қўрини, талантини топширилган ишга сарфлайдиган совет кишиси намоён бўлмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг май (1977 йил) Пленуми, СССРнинг янги Конституцияси лойиҳаси Улуғ Октябрь юбилейини катта меҳнат муваффақиятлари билан кутиб олиш учун курашда янги сиёсий ва меҳнат кўтаринкилигини юзага келтирди.

Бу тарихий ҳужжатларни чуқур ўрганиш ва таҳлил қилиш жараёнида район меҳнаткашлари ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланиш, самарадорлик ва сифатни оширишга қаратилган юзлаб қимматли таклифлар киритяптилар.

Районимизнинг ҳар бир меҳнаткаши Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги арафасида Коммунистик партия ўнинчи беш йиллик учун белгилаган улкан вазифаларни янада яхши, самарали ҳал этиш учун босиб ўтилган йўлга разм солмоқда, шу ҳақда мушоҳада қилмоқда.

ЛОЙИҲА КЕТИДАН ЛОЙИҲА

«Узгипровод х о з» институтининг бир группа мутахассислари яқинда Хоразм областидаги чўлларнинг навбатдаги 500 гектарини ўзлаштириш учун лойиҳа ҳужжатларини тайёрлашди. Бу ерда қўриқ «Бегобод» совхозининг шолипоялари барпо қилинади. Кейинги пайтда Қорақумда бундай совхозлардан бештаси бунёд этилди.

Институт лойиҳаси бўйича республикада йирик Пачкамар, Каркидон, Жиззах сув омборлари қурилди. Бундан ташқари Аму-Бухоро, Катта Андижон, Катта Наманган, «Москва» каналлари қурилиб, минглаб гектар ерларга обиҳаёт чиқарилди.

Кейинги ўн йилда институтнинг лойиҳа-қидирув ишлари ҳажми икки ярим баравар ўсди.

БЎРЖАРНИНГ ЭНЕРГИЯСИ

Реконструкциядан сўнг Бўржар гидроэлектростанциясини бошқаришдаги ҳамма жараёнлар автоматлашди, Шайхонтоҳур станцияси эса телебошқарувга ўтказилди.

Электростанция белгиланган режимда жуда яхши ишлаб, мунтазам троллейбус линияларини, «Ўзбекистон» бирлашмасининг кўн заводини, телемарказни, бадиий буюмлар фабрикасини ва бошқа корхона ва ташкилотларни электр қуввати билан таъминлаб келяпти.

Бўржар ГЭСи қурилиши бундан 44 йил аввал бошланганди. Унинг 3.2 минг киловатт қувватга эга бўлган иккита агрегати 1936 йилда дастлабки токни берганди.

Электр станциянинг ишга туширилиши урушдан аввалги беш йиллик планларини муваффақиятли бажаришда кўпгина корхоналарни, шаҳар халқ хўжалигини энергия билан таъминлаб, муҳим роль ўйнайди.

1955 йилда Анҳорда қурилган Шайхонтоҳур ГЭСи биринчи электр қувватини берди. Унга Фарҳод ГЭСидан келтирилган ва иккита минг киловатт-қувватга эга бўлган чет эл агрегати ўрнатилган.

Энергетика установкаларини реконструкция қилиш ва ривожлантиришга смена бошлиқлари С. Зайцев, слесарлар А. Коровин, П. Дурнев, катта мастер Ш. Йўлдошев ва бошқа ветеранлар муносиб ҳисса қўшишди.

• *Мамлакат—Тошкентга*

ЧИН ҚАЛБДАН

Бугун

Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасига Подольскдаги машинасозлик заводидан бир туркум юксак унумли тикув машиналари келди.

1925 йилнинг 1 октябрь сонида «Правда Востока» газетаси шундай деб ёзган эди: «Август ойи мобайнида «Уралмет» ўлка идораси томонидан 965 тонна металл маҳсулотлари етказиб берилди. Гарчи бу маҳсулотнинг катта қисми томга ёпиладиган тунука бўлса ҳам, ҳамон ундан танқислик сезиляпти». Ўша пайтда шаҳримизда кўп нарса— тунука, ҳар хил асбоблар, метални қирқувчи станоклар етишмасди. Мана бир қизиқарли факт. 1929 йилда 2-трамвай депосига «Люкерт-Симмонс» фирмасининг металл кесувчи станоги келтирилганда, саноатимиз бу станок учун зарур кескичларни тайёрлаб бергунга қадар, етти йил бекор турди. Йиллар ўтди. Мамлакатимиз индустриясининг Тошкент саноатини таъминлаши миқёси ва ҳажми ортди. Фақат ўтган ҳафтанинг ўзида Ленинграддан кўн-мўйна заводи учун янги ўлчов приборлари, метални қайта ишлаш корхонаси учун Липецкдан станоклар, ва бошқа жиҳозлар келтирилди.

РАЙОН СОЛНОМАСИ

1917 йил 28 октябрда Тошкент ишчилари ва солдатлари қуролли қўзғолонни бошлашди. Биринчи бўлиб темирйўлчилар қўзғолдилар. Ревком ва қўзғолон штаби тузилди. Жанглар тўрт кун давом этди. Уларда рус ишчилари ва солдатлари билан бир қаторда эски шаҳар меҳнаткашлари ҳам иштирок этишди.

1917 йил 1 ноябрь куни эрталаб Тошкентда қуролли қўзғолон ғалаба қозонди. Ҳокимият янги шаҳар Советининг қўлига ўтди. Советлар ҳокимияти учун жангларда маҳаллий аҳоли вакиллари: Н. Хўжаев, А. Толипов, К. Маъзумов, Ч. Мирзабоев, И. Хўжаев, Ш. Холмуҳамедов, Ю. Тошпўлатов, А. Абдурашидов ва бошқалар актив иштирок этишди.

Октябрь ғалабасидан сўнг маҳаллий миллат меҳнаткашлар оммасининг кўпгина илғор вакиллари партия сафига ўта бошлади. Эски шаҳарда коммунистлар сони ўсиб бориши муносабати билан 1918 йилнинг ёзида эски шаҳар партия ташкилоти ташкил этилди. Даставвал ушбу ташкилотнинг 60 аъзоси бор эди. 1918 йилнинг охирига келиб эса ташкилот 900 кишини бирлаштирарди. Эски шаҳар партия ташкилоти сафларининг ўсишига 1919 йилнинг августидан ўтказила бошланган коммунистик ҳафталиклар кўп жиҳатдан ёрдам берди. Ана шу ҳафталиклар давомида ўзбек ишчиларининг илғор, энг онгли вакиллари партияга қабул қилинарди.

Н. Хўжаев, А. Авлоний, А. Бобожонов ва бошқалар раҳбарлик қилган эски шаҳар большевиклар ташкилоти эсерлар, меньшевиклар, буржуа миллатчилари билан курашда чиниқди.

Тошкентда Совет ҳокимиятининг мустаҳкамланишида эски шаҳар коммунистик ёшлар союзи ташкилотининг вужудга келиши муҳим воқеа бўлди. У партия ташкилотининг актив ёрдамчисига айланди. Бунда 1919 йилнинг октябрида Тошкентга келган А. С. Шчербаков бошлиқ РКЁС Марказий Комитетининг вакиллари большевикларга катта ёрдам берди. Ноябрь ойида эски шаҳар ёшларининг ташкилий йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда ҳозир бўлган РКЁС вакиллари комсомол ташкилотининг роли ва аҳамияти ҳақида ҳикоя қилиб бердилар. Йиғилишда ёшларнинг эски шаҳар союзи ташкил этилди. Эски шаҳар ёшларининг илғор қисми бажонудил комсомол сафига кирар эди.

ЮКСАЛИШ БОСҚИЧЛАРИ

▲ Ҳозир районда саноатнинг 8 тармоғи мавжуд. Булар—электроэнергетика, рангли металлургия, машинасозлик ва метални қайта ишлаш, ёғочни қайта ишлаш, қурилиш материаллари саноати, енгил, озиқ-овқат, маҳаллий, полиграфия корхоналаридир.

▲ Ўнинчи беш йиллик мобайнида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 30,9 процентга ўсади.

▲ Фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш ҳисобига меҳнат унумдорлиги ўнинчи беш йилликда 27,4 процентга ўсади.

▲ Ўнинчи беш йиллик мобайнида Давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқариладиган буюмлар сони 170 тага етади.

Ишчи сулоласи

Ишчи сулолалари қандай бошланади? Одатда бу — оила бошлиғидан, эркаклардан бошланади. Бу ерда эса, ҳаммаси аёллар.

1951 йилда Саодат Тоҳирова бадиий буюмлар фабрикасига келиб, тезда попопчилик касбини эгаллаб олди. Фабрикада унинг синглиси Сабоҳат ишлар эди. Шунинг учун ҳам у бу ерга келди. Саодат ундан миллий буюмлар — сўзана, кирпеч, зардевол, чойшабларни тикиш сирларини ўрганди.

1976 йилда Сабоҳат опанинг 10-синфни тугатган қизи Муаттар ҳам попоп цехига ишга келди. Яқинда эса Тоҳироваларнинг яна биттаси, Раҳима опанинг қизи Дилбар ҳам шу ерга ишга келди.

Шундай қилиб, улар бу ерда бирга, бирбирларидан маҳорат сирларини ўрганиб, ёрдам бериб, амалий санъатнинг миллий анъаналарини ривожлантиришга ва такомиллаштиришга ҳисса қўшмоқдалар. Айниқса, Саодат бадиий попопчилик касбини пухта эгаллаб олди. Ленин ордени кавалери, цех катта мастери кўпгина ажойиб миллий буюмлар яратди.

Р. ШАРОФИДДИНОВА,
бадиий буюмлар фабрикаси попоп цехининг участка бригадири.

СУРАТДА: попопчи Тоҳировалар (ўнгдан-чапга) Сабоҳат, Муаттар, Саодат, Дилбар.

И. Шониғомов фотоси.

САҲНА УЧУН КОСТЮМЛАР

Яқинда тўқимачилик комбинати бадиий ҳаваскорлари ўз санъатларини венгриялик томошабинлар олдида намойиш қилдилар. Тошкентликлар ишлаб чиқариш комбинатида тайёрланган кийимларни кийиб, саҳнага чиқдилар.

...Ўзбекистонда ягона бўлган бу корхона ўн беш йилдан бери мавжуд. Чевар А. Юсуфжонова, тикувчи В. Борулина, заргар Т. Солиҳов, бичувчи В. Востриков, цех бошлиқлари В. Лизин, А. Буганова ва бошқалар катта тажриба тўплашди. Улар ҳозир ёшларга сидқидилдан касб ўргатишяпти.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

▲ Ўртоқ Л. И. Брежневнинг давлатга ғалла сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятини муваффақиятли бажарган Украина қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларига табриги эълон қилинган.

▲ КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев расмий визит билан Совет Иттифоқига келган БМТ Бош секретари Курт Вальдхаймни кеча Кремлда қабул қилди.

МЕТРОСОЗЛАР ВАХТАСИ

«Ташметрострой» тресті қурувчилари «Пахтакор» станцияси қурилишида зарбдорларча меҳнат қилишяпти. Ҳозир метрополитеннинг бу биринчи навбатининг муҳим участкасида энг яхши бригадалар меҳнат қилиб, катта ишларни амалга оширишяпти. Трест бўлинмалари ўртасидаги социалистик мусобақада 2-тоннель отрядидаги Ленин ордени кавалери Л. Токарчук, Г. Немченко ва Е. Япринцев бошлиқ комплекс бригадалар намуна кўрсатишяпти. Қурувчилар вентиляцион камеранинг лоток қисмини, 2-вестюбилни қуришяпти. «Ленин майдони» станцияси томон рельс ётқизишяпти.

РАЙОН ЯНАДА КЎРКАМЛАШАДИ

Шанба ва якшанба кунлари минглаб ҳамшаҳарларимиз «Улуғ Октябрнинг юбилейигача районимизни янада кўркам ва обод қиламиз!» шиори остида ҳашарларга чиқишмоқда. Кўча ва майдонларда, турар жой массивларида ва хиёбонларда байрамга қизғин тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Йўлсозлар кўчаларни ремонт қилишмоқда, кўкаламзорлаштирувчилар дастлабки ниҳолларни ва гул кўчатларни ўтқазишмоқда.

Навоий, Фурқат кўчалари, Ўзбекистон ССР 50 йиллиги проспекти каби магистралларда йўлларни ремонт қилиш тугалланмоқда. Район йўлсозлари шу кунгача 5 минг квадрат метр майдонни ремонтдан чиқардилар.

«СССРда тайёрланган»

«Средазэнергоцветмет» урушдан кейинги даврдаги индустриал қурилиш фарзандидир. У бундан 26 йил муқаддам ташкил этилган. Лекин мана шу қисқа даврда у халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган мураккаб техник вазифаларни муваффақиятли ҳал этадиган йирик ишлаб чиқариш-техника корхонасига айланди. Ҳозир изотоп ва электрон техника ишлаб чиқариш жойлашган жойда 50-йилларда кичкина артель бўларди. Бу ерда республика қишлоқ хўжалиги эҳтиёжи учун кетмонлар тайёрланарди. Ҳозир эса мураккаб радио изотоп ва электрон приборлар, мосламалар ишлаб чиқарилади. Уларнинг Ватанимизда ва чет элларда бозори чаққон. Биз чет элларга буюм экспорт қилишни 60-йилларнинг иккинчи ярмида бошлагандик. Ўшанда корхонамизда тайёрланган приборлар Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Румыния, Чехословакия, Австрия, Ҳиндистон, Кения мамлакатларига юборила бошланганди.

Рангли металлургияда ва мамлакатимиз халқ хўжалигининг бошқа соҳаларида жуда кўп хил приборлардан фойдаланилади.

Мана, масалан, ПР — 1024 типидаги радиоизотоп зичлик ўлчагични олайлик. Металлургия, кўмир, нефть, химия саноатида асосий жараёнлар кўз кўрмайдиган ҳолатда рўй беради. Бу жараёнлар агрегатлар ичида, кўпинча юксак ҳароратда юз беради. Масалан, қувурлар орқали суюқликлар, қоришмалар ва бошқа моддалар оқизилади. Хўш, уларнинг зичлиги қандай экан? Радиоизотоп зичлик ўлчагич бу ҳақда юксак даражадаги аниқликда хабар беради.

Металлургияда, гидротехникада, қурилишда материаллардаги, тупроқдаги намнинг даражасини билиш ғоят муҳим. Нейтрон нам ўлчагич «Нейтрон — 3» бундай маълумотларни дарҳол беради.

Сўнгги пайтда корхона айрим приборларни ишлаб чиқаришдан, технологик жараёнларни автоматик назорат қиладиган ва бошқарадиган системаларни ишлаб чиқаришга киришди. Жумладан, флотореагентларни ўлчашнинг автоматик системаси (АДФР —4 типидагиси) ўзлаштирилганлиги ва жорий этилганлиги рангли металл рудалари бойитилиши жараёнида роагентларни автоматик кузатиш учун кенг имконият яратди. Бу автоматик система ҳозирнинг ўзида мамлакатимиздаги ўнлаб рангли металлургия корхоналарида жорий этилди.

Изотоп техникаси халқ хўжалигида тобора кенг жорий этилиб, тинч яратувчилик меҳнатига хизмат қиляпти. Худди шунинг учун ҳам бизнинг приборларимизга чет эллардан ҳам буюртмалар олиняпти. АДФР — 4 системасидаги приборлар Болгария ва Жазоирга, «Нейтрон — 3» намлик ўлчагичи Югославия ва Болгарияга юборилияпти. Ҳозир эса биз бу буюмимизни Кубага ҳам жўнатмоқчи бўлиб турибмиз.

«Средазэнергоцветмет»да тайёрланган буюмлар Лейпциг ярмаркасида, Югославия, Ҳиндистон, Туркиядаги виставкаларда, СССР Халқ хўжалиги Ютуқлари Виставкасида намойиш қилиниб, ҳамма жойда мутахассисларнинг юксак баҳосига сазовор бўлган. Слесарь В. Кожурин, конструкторлик бюроси бошлиғи В. Кузнецов, конструкторлик группаси бошлиғи В. Пеньковнинг иши СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставкасининг медаллари ва фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган. Янгидан-янги ўлчов техникаси яратилишига инженерлар Л. Литинский, А. Зирко, И. Суботник ва бошқа ўртоқлар қўшаётган ҳисса жуда катта. Коллективимиз қисқа муддатда технологик жараёнларни автоматик назорат қиладиган, ҳисобга оладиган ва бошқарадиган мураккаб приборларни тайёрлаб бериш имконига эга бўлганидан бекиёс фахрланади.

Б. КИСЕЛЕВ,
«Средазэнергоцветмет» ишлаб чиқариш-техника корхонаси директори.

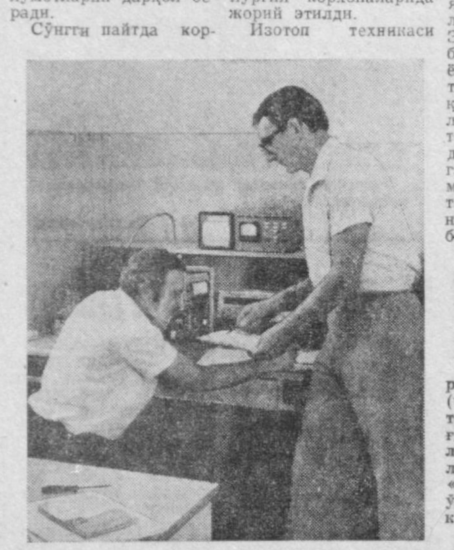

СУРАТДА: группа раҳбари Л. Литинский (чапда) ва конструкторлик бюроси бошлиғи В. Кузнецов технологик суюқ муҳит зичлигини ўлчайдиган «Гамма — I» зичлик ўлчагич электрон блокини синаяпти.

О. Федоров фотоси.

ЧИНАКАМ КОЛЛЕКТИВИЗМ ВА УРТОҚЛИК, МАМЛАКАТДАГИ БАРЧА МИЛЛАТЛАР ВА ХАЛҚЛАРНИНГ КУНДАН-КУНГА МУСТАҲКАМЛАНИБ БОРАЁТГАН ЖИПСЛИГИ, ДУСТЛИГИ, БИЗНИ КУЧЛИ, БАРДАМ ҚИЛАЁТГАН МАЪНАВИЙ СОҒЛОМЛИК — БУЛАРНИНГ ҲАММАСИ ТУРМУШ ТАРЗИМИЗНИНГ ЕРҚИН ҚИРРАЛАРИДИР, ВОҚЕЛИГИМИЗНИНГ ЖОНТАНИГА СИНГИБ КЕТГАН СОЦИАЛИЗМНИНГ БУЮК ҒАЛАБАЛАРИДИР.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

Тарих саҳифаларидан

▲ **1919 йилнинг 18 январидан 19 январига ўтар кечаси Тошкентда сотқин Осипов бошлиқ антисовет исёнчиларнинг исёни бошланди. Исённи бостиришда меҳнаткашлар, Н. Хўжаев, М. Миршаропов, С. Қосимхўжаев, А. Бобожонов, Х. Тўраева, Я. Хўжаев бошлиқ Эски шаҳар большевиклари раҳбарлигидаги маҳаллий аҳоли актив иштирок этди.**

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

★ **Район олий ўқув юртларида [кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларда] ҳозир 23.300 киши ўқийди.**

★ **Районда 22 лойиҳалаштириш ва илмий-тадқиқот институти бор.**

★ **Корхоналарда, муассаса ва ташкилотларда 10.633 олий маълумотли, шу жумладан, 4.143 инженер [шулардан 1326 нафари хотин-қиз], 4816 техник меҳнат қиляпти.**

Тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида СССР Конституциясининг лойиҳаси ва яқинлашиб келаётган Улуғ Октябрь юбилейи юксак меҳнат активлигини юзага келтирди.

СУРАТДА: сиёсий ахборотчи коммунист Н. Рожавский (ўртада) Асосий Қонун лойиҳаси ҳақида суҳбат ўтказяпти. Чапдан-ўнгга: меҳнат илғори тикувчи-мотористка М. Шермуҳамедова, механик С. Абдуҳакимов, бичувчи М. Рожавский, механик Г. Камолов, тикувчи-мотористкалар Д. Исхоқова ва М. Мадаминова. Улар ҳаммаси беш йилликни уч-тўрт йилда бажаришга аҳд қилишган.

Ш. Иногомов фотоси.

ЖАҲОН ТАН БЕРДИ

◆ **ЎЗБЕК ОЛИМЛАРИНИНГ ФУНДАМЕНТАЛ ИЛМИЙ КАШФИЁТИ**

◆ **ЗИЛЗИЛАНИ ОЛДИНДАН БИЛИШ АРАФАСИДА**

НУЪМОН ҲОЖИ бува катта ўғли Абдумубди атоқли олим бўлади, унинг ҳузурига чет эллардан ҳам олимлар келиб, илмий кашфиётини ўрганади, деб ўйламаганди. Тожи холанинг ҳам катта қизи Матлуба ва кичик ўғли Мухлис химия фанлари кандидати, Маъсуда эса медицина фанлари кандидати бўлиши хаёлига келмаганди. Муҳаббат ва Машрупа эса олий маълумот эгаси бўлиб, атом сирлари ва энергетикани ривожлантириш масалалари билан шуғулланади, Маъруфа эса медик бўлади деб ҳеч ким ўйламаганди.

Совет ҳокимияти бизга озодлик келтирди, — деган эди Нуъмон ҳожи бува, — Конституция эса ўқиш, меҳнат қилиш ҳуқуқини берди. Болаларим вақт ғаниматда ўқинглар...

...Ўтган йили баҳорда АҚШнинг Менло-парк шаҳридан Тошкентга америка олими, доктор геохимик Жеймс О' Нил келди. У Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг сейсмология институтига Совет Иттифоқида «129» рақами билан рўйхатга олинган кашфиётни ўрганиш учун келди. Совет мутахассисларининг бу тажрибаси «Зилзила арафасида ва бўлган даврида ер ости сувларининг химик ва газ таркиблари (элементлари ва изотоплари)нинг ўзгариш ҳодисаси», деб аталади.

Ер ости бўронларини олдиндан белгилашнинг бу умидбахш маҳаллий натижаларига нисбатан ажнабий олим скептик муносабатда деб айтиш қийин эди. Лекин у ҳужжатларни бафуржа кўздан кечирди, баҳслашишга ҳам тайёр эди.

Лекин у бир куни артезиан қудуқларидан бирини кўздан кечириб, ер остидан олинган сувда газ концентрацияси ортганлигига эътибор берди. Нима гап ўзи?

Геология-минералогия фанлари доктори, профессор Абдумубди Султонхўжаев ўз гидрогеосейсмология лабораторияси мутахассислари билан ер остидаги сувларнинг «кайфияти»ни бир неча ҳафтадан бери кузатаётган эди. Ўзбекистоннинг турли участкаларидан олинган сув намуналари яқин вақт ичида зилзила бўлишидан гувоҳлик бераётганди...

— Қаерда бўларкин? Қачон бўларкин? — Америка олими ошкора қизиқиш билан сўради.

— Қаердалигини ҳозир айтолмаймиз, — жавоб берди Абдумубди Нуъмонович. — Қачон бўлиши эса аниққа ўхшайди. Бизнинг ҳисобимизга қараганда икки-уч кундан кейин бўлади.

Жеймс О' Нил илжайди. Бу маҳаллий олимлар яратган эртак эмасми? У республиканинг диққатга сазовор жойларини кўриш учун жўнаб кетди. Учинчи куни у дам олиб ётган Бухоро меҳмонхонаси кучли силкинди. Зилзила!.. Унинг маркази Газли яқинида эди.

Ҳаяжонланган Жеймс О' Нил Тошкентга қайтиб келиб шундай деди: «Бунга ақл бовар қилмайди. Агар менга бу гапни бошқа бир одам айтганида ишонмаган бўлар эдим!..» Шундан кейин у Тошкент мутахассисларининг ишини чуқур ҳурмат билан ўргана бошлади.

Машҳур «кашфиёт» қандай кашф қилинди?

Профессор А. Султонхўжаев ўз мутахассислари билан артезиан сувлари йилнинг даврига қараб ўзгариб туриши ҳақидаги илгари фанда мавжуд бўлган фикрнинг асоссизлигини исботлади. Наҳотки, айтайлик, баҳор ёки куз 2 минг метр чуқурликда бўлган сувларнинг таркибига ўзгариш киритса?

Ниҳоят, 1965 йилда москвалик ва тошкентлик бир группа олимлар Тошкент зонасидаги турли чуқурликлардан олинган ер ости сувларини ўргана бошлашди. 1966 йилнинг бошида мутахассислар олинган сув намуналарида газ концентрацияси — родон, гелий, оргон, фтор кўпайиб кетганлигига эътибор беришди. Ер ости сувларининг химиявий составИ, изотоплар ва бошқа элементларнинг нисбати ўзгарди.

Ходимлардан бири «Мана, кўряпсизми, баҳор келиб, сувнинг изотоп таркиби ўзгаряпти...» деди.

Баҳор келганда эса (бу апрель ойининг ўрталарида эди) артезиан сувларида газ концентрациялари кескин камайиб кетди. Сувнинг бу ғалати ҳолати ҳаммани ҳайрон қолдирди... 26 апрелда эса Тошкентда кучли зилзила бўлди.

Ўрта Осиё региони ер ости сувлари — артезиан ҳавзаларининг ёйилиши ва шаклланиши қонуниятларини ўрганиш бўйича йирик мутахассислардан бўлган А. Султонхўжаев чуқур сув уфқлари юзага келишида ер қобиғининг тектоник фаолияти муҳим роль ўйнашини яхши биларди. Тошкент зилзиласи артезиан сувлари таркиби билан ер қобиғи ҳаракати ўртасида боғлиқлик борлигини, инерт газ ер ости бўронларини жуда сезувчан индикатори эканлигини кўрсатди.

1966 йил 11 майда олим ўз кашфиёти ҳақида ҳукумат комиссиясига маълумот берди.

Шуниси қизиқки, Семашко номидаги курортология институтининг бир қатор олимлари ҳам зилзила даврида Тошкент минерал сувларининг таркиби ўзгарганлигини пайқашди... Совет Иттифоқида, дунёнинг ер қобиғининг сейсмик активлиги юқори бўлган мамлакатларида совет олимларининг кашфиёти тан олинди.

1974 йилда Тошкентда халқаро симпозиум бўлди. У зилзилани олдиндан билишга бағишланди. Унинг ишида 500 дан ортиқ одам иштирок этди. Ўзбек профессори А. Султонхўжаевнинг зилзилани олдиндан билишнинг гидрогеологик методларини излаш ҳақидаги доклади катта қизиқиш уйғотди.

1975 йилда А. Султонхўжаевни АҚШга таклиф қилишди. У Вашингтон, Сан-Франциско, Менло-парк, Сан-Диего, Денвере, Солт-Лейк-Сити шаҳарларида доклад қилди. Ниҳоят, «Совет тажрибаси» тан олинди.

«...Руслар зилзила арафасида ер остидаги радон газИ таркиби қандай ўзгариши масаласини анча батафсил ўрганишибди. Калифорниядаги Менло-парк зилзилани ўрганиш марказида Сан-андреас участкасида баъзи бир совет назариялари текширилиб, жуда умидли натижалар олинди». («Кристчен-Сайнс Монитор»дан).

Бундай фикрлар талайгина. Тадқиқот эса давом этяпти. Наҳотки, дунё олимлари табиатнинг яна бир муҳим сиридан воқиф бўлишаётган бўлса?!...

...Яқинда Япониядан хат келди. Қуёш мамлакати олимлари ўзбекистонлик олимларни зўр қизиқиш билан ўз юртларига таклиф қилишибди...

М. САВЕЛЬЕВ.

СУРАТДА: совет олимлари — профессор, фан доктори Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тошкент сейсмология институти гидрогеосейсмология бўлими мудири А. Н. Султонхўжаев (оқ кўйлакда), унинг ёнида эса Тожикистон ССР Фанлар академияси сейсмология институти директорининг ўринбосари К. М. Мирзаев АҚШга қилган сафар пайтида Сан-Францисконинг кварталларидан бирида.

ЯШАШ ЖОЙЛАРИДА

▲ **Ҳозир Октябрь районида 69 сиёсий докладчи, 1029 сиёсий ахборотчи, 2883 агитатор, 985 сиёсий ташкилотчи, 2675 лектор ва 1100 пропагандист сиёсий иш олиб боряпти.**

▲ **Районда 97 та маҳалла бўлиб, бу маҳалла комитетлари аҳоли ўртасида катта ишларни олиб боряпти. Жойларда 97 та қизил бурчак, учта маданият уйи, 12 та кутубхона ишлаб турибди. Тематик кечалар ўтказишда, бадиий ҳаваскорлик концертларини уюштиришда, ҳужжатли фильмларни намойиш этишда район маданий-оқартув муассасалари актив иштирок этяпти. Тингловчилар ҳузурида фалсафа фанлари доктори А. Ортиқов, филология фанлари кандидатлари М. Усмонов, М. Абдурасулов ва бошқалар лекциялар ўқишиб, суҳбатлар ўтказишяпти.**

▲ **«Илғор» маҳалласида 29 миллатдан иборат 10 минг аҳоли яшайди. Маҳалла комитети айниқса аҳолини интернационализм руҳида тарбиялашга катта аҳамият бермоқда. Бу ерда янги анъаналар кишилар ҳаётига сингиб боряпти. Комсомол тўйлари, паспортларни тантанали равишда топшириш, Совет Армияси сафига кузатиш, «Наврўз» байрамини ўтказиш ва бошқа анъаналар шулар жумласидандир. Бу ерда тузилган «Оқсоқоллар совети» маҳалла комитетига яқиндан ёрдам кўрсатяпти.**

▲ **Яқинда «Зарафшон» маҳалласида қизиқарли тематик кеча бўлиб ўтди. «Оналаримизни шарафлаймиз» деб номланган кечада шаҳарнинг ва Октябрь районининг машҳур аёллари: Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг тарих институти катта илмий ходими М. Қосимова, филология фанлари кандидати, шоира М. Алавия, СССР халқ артисти Л. Саримсоқова, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, йигирувчи Б. Жўраева ва бошқалар сўзга чиқдилар.**

Советлар ҳокимияти учун

1920 йилдан КПСС аъзоси, революцион жанговар ва меҳнат шуҳрати жойлари бўйлаб Бутуниттифоқ походи штаби аъзоси Риза Усмоновнинг ҳикояси

— Улуғ Октябрь социалистик революцияси юз берганда мен Челябинск губерниясининг Звериноголовск станциясида заводда ишлардим. Большевик Курбаторнинг раҳбарлигида биз революцион ишларни амалга оширардик. Худди шу йили Курбаторнинг далолати билан қизил гвардиячи дружина сафига ёзилдим. 1919 йилга келиб Волга бўйларида ҳам гражданлар уруши авж олиб кетди. Оқ гвардиячи генерал Сахаровнинг қўшинлари қисуви остида бизнинг 250 кишига яқин бўлган қизил дружинамиз чекиниб, партизан урушлари олиб бора бошлади. 1919 йилнинг иккинчи ярмида эса 26-Шадрин ва 27-Карелия полклари билан қўшилиб, Иркутск томон юрдик ва Колчак қўшинларини охиригача тор-мор келтирдик.

Шундан кейин мен Қозондаги сиёсий комиссарлар курсида ўқидим. 1919 йилнинг охирида М. В. Фрунзе қўмондонлик қилган I-Туркистон фронти Туркистонга йўл олди. Мен шу фронт таркибига кирган 4-татар бригадасидаги 3-полкда сиёсий комиссар эдим. Бу пайтда бутун Ўрта Осиё оқ гвардиячи бандитларнинг темир ҳалқаси орасида қолганди.

Худди шу сабабли ҳам Владимир Ильич Ленин Туркистон фронтини ташкил этиш ҳақида буйруқ берди. Бу фронт таркибига кирган татар бригадаси зиммасига оқ гвардиячиларга қарши жанг қилиш билан бирга, ўзбек, туркман, қирғиз, қозоқ, тожик қардошлар билан уларнинг она тилида гаплашиб, Совет ҳокимиятининг мақсад ва вазифаларини тушунтириш, синфий душманларнинг кирдикорларини фош қилиб ташлаш ҳам юклатилганди. Татар қизил армиячилари бу вазифани шараф билан бажаришди.

1920 йилнинг бошида Тошкент Туркистон фронти қўшинларини зўр тантана билан кутиб олди. Бу ерда бир неча кун тургач, биз Когон томон йўл олдик. 1920 йилнинг 28 августида Бухоро амирлигининг қалъасига ҳужум бошланди. Шу мақсадда В. И. Ленин Бухорога Польша фронтидан самолёт эскадрильясини ва бир бронепоездни юборди. Тўрт кунлик жангдан сўнг амир Олимхон қўшинлари қалъани ташлаб қочди. Бухорода Совет ҳокимияти ўрнатилди.

Ҳеч ёдимдан чиқмайди, биз Фрунзе бошлиқ қизил армиячилар амирликнинг саройига кириб борганимизда олдимизга 20—22 ёшлар чамасидаги бир йигит келиб, менга: «Прунзе қани, Прунзени кўрсатинг менга!» деб мурожаат қилди. Мен йигитнинг айтганини қилдим, унинг сўзларини ўртоқ Фрунзега таржима қилдим. Йигит ёнидан бир қийиқни олиб ёйиб, ундаги икки одамнинг ипак билан тикилган расмини кўрсатди. «Кўряпсанми, ўртоқ Фрунзе, буларнинг бири менинг бувам, иккинчиси эса отам, — деди у, — иккисини ҳам амир жаллодлари ўлдирган. Мен энди Қизил Армияга киришни, қўлимга қурол олиб, Совет ҳокимиятини ҳимоя қилишни, халқнинг золимларининг қиронини келтиришни истайман», — деди. Шу куни ишчи-деҳқон Қизил армиясига маҳаллий миллат вакилларидан 500 кишидан кўпроғи аъзо бўлди.

Бухорони озод қилгач, биз Фарғона водийсига бордик. Бу ерда босмачиларга қарши кураш анча вақт давом этди.

Революция ишига жондилидан берилган юзлаб ажойиб ўртоқларимиз душманга қарши курашда мардона ҳалок бўлди. Ҳозирги ёш авлод бу кунги ажойиб ҳаётимиз учун ана шу кишилардан бир умр миннатдор бўлиши, улар бошлаган шонли ишни оғишмай давом эттириши лозим.

БИРИНЧИ «АЛИФБЕ»

Ҳозирги башанг кийинган, бўйнига лоладек қип-қизил галстук таққан болаларга шинам ва ёруғ синф хоналарида ўқиш, ранг-баранг китобларга бой кутубхоналардан фойдаланиш, пионер лагерларида дам олиш жуда оддий воқеадек туюлади. Аслида эса бу «оддий» муваффақиятлар кекса авлод кишиларининг мардона кураши, минглаб, миллионлаб меҳнаткашларнинг фидокорона меҳнати билан қўлга киритилган. Октябрь революциясидан бери ўтган 60 йил мобайнида республикамиз ҳаётининг барча соҳалари қатори, маорифда ҳам ҳайратомуз ўзгаришлар юз берганлигига шахсан менинг ўзим ҳам гувоҳман.

Ҳамон эсимда, 1918 йилда Туркистон Республикаси Халқ маорифи комиссарлигининг буйруғи билан Эскижўвада янги мактаб ўқитувчиларининг икки ойлик курси ташкил этилди. Бу курсга эски мактабда, мадрасада ўқиб хат-саводли бўлган 30 нафар киши қабул қилинди. Шулар орасида мен ҳам бор эдим. Бу курсни битиргач, Тўйтепа волостининг Деганота қишлоғига бориб янги мактаб ташкил қилдим. Бу ишимда менга ўша ердаги шўро активистлари яқиндан ёрдам беришди.

Мен ташкил қилган мактабда болалар бўйра устида ўтиришар, тахтадан қилинган «эшак» стол вазифасини бажарганди. Катта гирдим патнис доска, кесак эса бўр вазифасини ўтарди. Мен болаларга бу қийинчиликлар вақтинчалик эканлигини, ҳадемай улар шинам синф хоналарида ўқишларини, унда парта, доска деган нарсалар бўлишини айтардим.

Шундай қилиб Деганота қишлоғида уч йил ишлаб, 1922 йилда бетоблигим туфайли Тошкентга қайтдим. 1924 йилда Қадоват маҳалласидаги 19-мактабда муаллимлик қилиб юрганимда Халқ маорифи комиссарлигига чақириб, «Алифбе» ёзишни топширишди. Мен бу масъулиятли вазифани мамнуният билан бажардим. 1925 йилда китоб босилиб чиқди. Шундан бери у ҳар йили қайта нашр қилинади. Уни ҳар нашрида такомиллаштириб, замон талаблари асосида янгидан-янги ўзгариш киритиб бордим.

Йигирманчи йилларнинг бошида қабул қилинган СССРнинг дастлабки Конституцияси совет гражданларига бошқа ҳуқуқлар қатори бепул илм олиш ҳуқуқини берганди. Янги Совет Конституцияси лойиҳасида бу ҳуқуқ янада кенгайтирилган.

О. ШАРОФИДДИНОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Деподан трамвайлар чиқяпти...

Ҳар куни тонгда Хадрада жойлашган 2-трамвай депосидан 8 трамвай маршрути бўйлаб трамвайлар йўлга чиқади. Уларга 270 ҳайдовчи, 121 ремонтчи, 61 кондуктор, инженер ва техник, хизматчи хизмат кўрсатади. Депо 1936 йилда ишга туширилган бўлиб, шаҳарда электр транспорти тараққиётида катта роль ўйнади. Бу ерда ўзининг транспортдаги меҳнат фаолиятини 30-йилларда бошлаган ветеранлар талайгина. Булар орасида депонинг 1-комсомоли Қундуз Мирзабекова ҳам бор. У шаҳарда биринчилардан бўлиб паранжини ташлаганди.

Депо коллективи «Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб оламиз» шиори остида ишлаяпти. Илғор ҳайдовчилар Ҳаким Саидхўжаев ва Назир Икромов шу йил 7 ноябрга ўнинчи беш йилликнинг уч йили топшириғини бажариш ҳақида рапорт беришга аҳд қилишган. Ҳозир 13 ҳайдовчи 1978 йил ҳисобига ишлаяпти. 16 ва 9-маршрутлар энг яхши маршрутлар деб тан олинди.

Ҳозир депо ихтиёрида 137 та энг янги трамвай бор. Улар билан ҳар йили 53 миллион йўловчи ташилади.

Н. МАТВЕЕВА.

Ҳикоя қил, сурат!

М. И. Калинин Тошкентда

Деҳқонча тўн кийган Михаил Иванович Калинин гўё парад қабул қилаётгандек турибди. Унинг ёнида эса Файзулла Хўжаев, бошқа ҳарбий ҳамда раҳбар кишилар...

Бу ноёб архив фотосуратида қандай воқеалар муҳрланган, у нимадан гувоҳлик беради?

Суратда Тошкентнинг ҳозирги Октябрь районидаги Эски шаҳар майдонида В. И. Ленин ҳайкалининг тантанали очилиш маросими акс этган. Бу шундай бўлган эди. 1925 йил февраль ойининг бошларида М. И. Калинин Тошкентга келади. Ўшанда Бутуниттифоқ оқсоқолининг Қўшчи союзи деҳқонлари билан учрашуви бўлиб ўтди. Ильичга ҳайкал очилганидан кейин М. И. Калинин Деҳқонлар уйига йўл олади. Бу ерда жуда кўп кишилар тўпланган эди. Михаил Иванович айвонга кўтарилиб, мамлакат деҳқонларининг ҳаёти ҳақида, «Ўроқ ва Болға» иттифоқини мустаҳкамлашнинг зарурлиги ҳақида, ёш Советлар республикасининг халқаро аҳволи ҳақида содда, қизғин ҳикоя қилган эди.

М. И. Калинин ўз нутқида ленинча миллий сиёсат ҳаётга татбиқ этилаётганлигининг ёрқин мисоли сифатида миллий чегараланиш ва Ўзбекистон ССР ташкил этилганлигининг улкан тарихий аҳамиятини таъкидлади.

Шуни айтиш керакки, бу сурат тошкентлик фотографлар Михаил Либин ва Вульф Сироткинлар томонидан олинган эди.

РАЙОН СОЛНОМАСИ

1920 йилнинг бошларига келиб маҳаллий миллат вакиллари ҳисобига Тошкент комсомоллар союзи минг кишига кўпайди. Комсомоллар сафининг тез ўсишига қизил ёшлар ҳафталиклари ёрдам берди.

...Касаба союзлари эски шаҳар Совети ташкил этилади. Касаба союзларга партия раҳбарлигини кучайтириш мақсадида уларнинг қошида партия ячейкалари ташкил этиларди. 1920 йилнинг ноябрь ойи бошларига келиб эски шаҳарда касаба союзларнинг 33 ташкилоти қошида шундай ячейкалар мавжуд эди.

Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун эски давлат аппаратини мумкин қадар тезроқ яксон этиб, янги давлат аппаратини тузиш жуда муҳим эди. Эски шаҳарда қатор янги ҳокимият органлари; контрреволюция, чайқовчилик ва парокандачилар билан кураш бўйича тергов комиссияси, халқ милицияси, халқ маорифи совети, озиқ-овқат бўлими ва бошқалар ташкил этилди.

Ишчи контроли амалга оширилгач, бутун корхоналар, шу жумладан Тошкентнинг эски шаҳар қисмидаги корхоналар ҳам национализация қилинди. 1918 йилнинг кузида эски шаҳар Советининг қарори билан 25 та кўн муассасалари давлат ихтиёрига ўтди, шундан сўнг бошқа корхоналар ҳам национализация қилинди. Чакана хўжайинлар йўқотилди, раҳбарлик сайланувчи комитетлар зиммасига юкланди, мазкур комитетлар ичида кўпгина ўзбек ишчилари иштирок этишарди. Завод комитетлари фақат ишлаб чиқаришни бошқаришга доиргина эмас, меҳнаткашларни революция ғалабалари руҳида, янги социалистик ишлаб чиқариш муносабатларининг қарор топиши руҳида тарбиялаш бўйича ҳам улкан ишларни олиб боришарди.

Эски шаҳар озиқ-овқат бўлими Совет ҳокимиятининг сиёсатини оғишмай ҳаётга жорий этарди. Бўлим маҳаллий миллат вакилларидан реквизиция комиссиясини ташкил этган бўлиб, бу комиссия Советларга қарши элементлар яшириб келган айрим озиқ-овқатларни йиғар эди. Ташқи ва ички контрреволюциядан ҳимоя қилиш учун куролли кучларни ташкил этиш зарур эди. Маҳаллий партия ва совет органлари ана шу соҳада жиддий ишларни бошлаб юбордилар.

60 ОКТЯБРЬ РАЙОНИ

ЗАФАРЛАРИМИЗ СОЛНОМАСИ

РАЙОННИНГ ЭГАЛАРИ

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари маҳаллий аҳамиятга молик ҳамма масалаларни умумдавлат манфаатлари ва шу совет территориясида истиқомат қилувчи гражданларнинг манфаатларига асосланиб ҳал этадилар, юқори давлат органларининг қарорларини амалга оширадилар, шунингдек, республика ва умумиттифоқ аҳамиятига молик масалаларни муҳокама қилишда қатнашадилар, шу масалалар юзасидан ўз таклифларини киритадилар.

(СССР янги Конституцияси лойиҳасининг 145-моддасидан).

ТОШКЕНТ ўтмишида... Бу ҳақда ҳар қанча ўйламанг, кўз ўнгингизга эгри-бугри тор кўчалари бўлган эски шаҳар — Кўкча, Шайхонтоҳур, Бешёғоч келади... Унинг диққатга сазовор жойлари эса фақат Кўкалдош мадрасаси, Хотинмачит, имомларга, бойларга, савдогарларга қарашли бўлган бир нечта бинолар эди. Ҳуқуқсизлик, қашшоқлик бу район учун хос эди. Лекин Улуғ Октябрь революцияси ғалаба қозониб, Эски шаҳар меҳнаткашлари ўз қаддиларини ростлаб олдилар. 1917 йилда Эски шаҳар Советига дастлабки сайловлар бўлди ва район меҳнаткашлари янги ҳаёт қуришга киришишди. Кейинроқ Эски шаҳар Совети базасида меҳнаткашлар депутатлари Октябрь район Совети ташкил этилди. Юз минглаб ишчилар, ҳунармандлар, деҳқонлар Ленин партиясининг даъвати билан Советларга келиб, ривожланаётган хўжаликни ўзлари бошқариб, долзарб масалаларни ҳал эта бошладилар. Улар районнинг, шаҳарнинг, республиканинг тўла ҳуқуқли хўжайинлари бўлиб қолдилар. Уларни ҳокимиятни бошқариш учун халқнинг ўзи сайлаганди.

Октябрь район Советининг катта авлоднинг ворислари бўлган ҳозирги депутатлари фахрли эстафетани муносиб равишда олиб боряптилар.

Ҳозир район Советининг халқ сайлаган 224 депутати бор. Булар меҳнат коллективларининг вакиллари — ишчилар, меҳнат илғорлари, инженер-техник ходимлар, хизматчилар, ўқувчилардир.

Улар 13 та доимий комиссия — план-бюджет, халқ маорифи, савдо, социалистик қонунчилик ва жамоат тартибини сақлаш, ёшлар билан ишлаш, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот, ободонлаштириш ва йўл қурилиши, физкультура ва спорт комиссиялари тузишган.

Бундан ташқари жойларда микрорайонлаштириш принципи бўйича 9 та депутатлар группаси тузилган. Улар қарорлар ва депутатлар наказларининг бажарилишини текширишади, катта оммавий ишлар олиб боришади.

Район Советига кўпгина ишчилар ҳам сайланишган. Булар «Жилстрой» тресті қолипловчиси Т. Кашаков, «Таштрансспецстрой» тресті слесарь-сантехниги А. Мустафоев, Тошкент ўйинчоқлар фабрикасининг йиғувчиси Н. Бондаренко, 13-қурилиш бошқармасининг ғишт терувчиси Х. Шоҳакимов, полиграфия комбинатининг муқоваловчиси Р. Исматова, бадиий буюмлар фабрикасининг каштачиси М. Мўминова, 2512-автоколонна ҳайдовчиси Б. Қорабоев, Марказий телеграф телеграфисткаси В. Цой ва бошқалардир.

Депутатлар фаолиятининг формалари такомиллашмоқда. Сўнгги вақтда доимий комиссиялар саноат корхоналарида кўчма мажлислар ўтказадиган бўлишди. Депутатлар ўз фаолиятлари ҳақида меҳнат коллективлари олдида ҳисоб беради.

Бунга яна шуни қўшимча қилиш керакки, жойларда 1,5 минггача турли хил жамоатчилик ташкилотлари ишлаб турибди.

Жумладан, «Янги шаҳар», «Социализм», Оқлон, маҳалла комитетлари район ижроия комитетларининг фаол ёрдамчилари бўлиб қолишди. Бу ерда аҳоли ўртасида катта оммавий-сиёсий ишлар олиб борилялти, намунали жамоат тартиби сақланяпти. Аҳоли кучи билан кўчаларни архитектурик жиҳатдан безаш, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш бўйича каттагина ишлар қилинди.

Сўнгги йилларда район қиёфаси жуда ўзгариб кетди. Ҳозирги кунда эски Кўкча ва Шайхонтоҳурни таниб бўлмайди. Равон кўчалар, проспектлар барпо бўлди, Марказ—13, Марказ—14, Марказ—26, Марказ—27 микрорайонлари қад кўтарди. Цирк, театр, институт бинолари шаҳар ҳуснига ҳусн қўшди.

Ҳозир, Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги арафасида ижроия комитет, меҳнаткашлар депутатларининг ташвиши кўп. Район умумхалқ байрамини муносиб кутиб олишга тайёрланмоқда. Қурилиш жадал суръатлар билан олиб борилиб, микрорайонларнинг архитектура қиёфасига янги ўзгаришлар киритиляпти, кўчалар реконструкция қилиниб, ободонлаштириляпти. Бу ишларда депутатларимиз — халқ вакиллари актив қатнашяптилар.

Ғ. АБДУРАСУЛОВ,
меҳнаткашлар депутатлари Октябрь район Совети ижроия комитетининг раиси.

ТАРИХ САҲИФАЛАРИДАН

▲ 1924 йилда ленинча чақириқ кунлари Эски шаҳар ишчиларидан Коммунистик партия сафига қабул қилишни сўраб 400 ариза тушди.

▲ Комсомолнинг сон жиҳатидан ўсиши, унинг сафларининг мустаҳкамланиши доимо район партия ташкилотининг диққат марказида турди. Агар 1918 йилда Эски шаҳарда етти комсомол бўлган бўлса, 1923 йилда 13 ячейкага бирлашган 650 комсомол бор эди. Орадан уч йил ўтгандан сўнг Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи сафларида 2169 нафари бор эди. Шулар орасида 263 нафари қизлар эди.

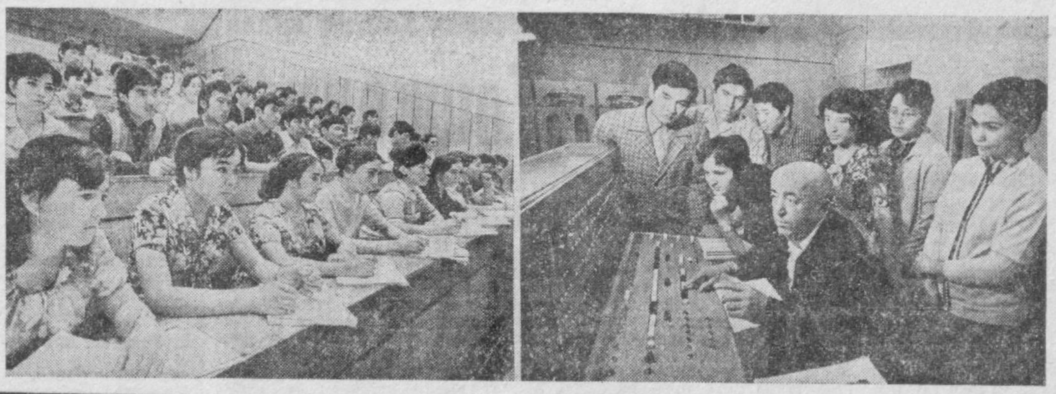

Халқ хўжалиги институти шаҳардаги энг йирик олий ўқув юртларидандир. У ташкил этилгандан бери республика ва мамлакат халқ хўжалиги учун юз минглаб мутахассислар тайёрлаб берди. Ҳозир бу ерда 12 мингдан ортиқ студент ўқимоқда.

СУРАТЛАРДА: институтнинг аудиторияларидан бирида; иқтисодий кибернетика факультетининг декани С. К. Қосимов ҳисоблаш машинаси ёнида студентлар билан машғулот ўтказмоқда.

⊙ ДАВР НАФАСИ

БИТТА ЭДИ, МИНГТА БЎЛДИ

«Ниҳоят эски шаҳарда рентген кабинети очилади деб умид қилиш мумкин. Шаҳар Совети бунинг учун жой ажратди. Машина ва ускуналар келтирилди».

[«Правда Востока» газетасининг 1929 йил 1 апрель сонидан].

Бугун Октябрь районида 4 минг ўринли 14 шифохона, 8 поликлиника, иккита туғруқхона, икки санаторий, учта соғлиқни сақлаш масалалари билан шуғулланадиган илмий-тадқиқот институти бор.

РАЙОН СОЛНОМАСИ

Совет қуролли кучлари меҳнаткашлар манфаатини ҳимоя қилишни тушунган меҳнаткаш ўзбеклар руслар билан бирга қизил гвардияларга, сўнгра эса қизил армия отрядларига киришарди. Алоҳида миллий отрядлар ҳам ўша вақтларда тузилган эди.

1917 йилнинг декабрида Тошкентда большевиклар ташаббуси билан 600 кишидан иборат биринчи жанговар қизил гвардия отряди ташкил этилди. Отряднинг биринчи ротаси фақат эски шаҳарликлардан иборат эди. 1918 йилнинг январь ойи бошларида эски шаҳарда ўзбекларнинг 500 дан зиёд аъзоси бўлган қизил гвардия дружинаси пайдо бўлди, шундан сўнг яна икки отряд ташкил топди.

Эски шаҳарда яшовчи М. Максумов, М. Усмонов, З. Зиёбоев, Х. Йўлдошев, У. Нормуҳамедов, Ф. Ёқубов, М. Камолов ва бошқалар Совет қуролли кучларининг миллий қисмлари сафига биринчилар қатори киришди. Мазкур қисмларнинг ташкил топишида кейинчалик таниқли совет ҳарбий бошлиғига айланган коммунист М. Миршаропов катта роль ўйнади. 1918 йилнинг январидан 1919 йилнинг охиригача Тошкентда ўндан зиёд миллий қисмлар ҳамда бўлинмалар ташкил этилди.

Граждан урушининг машаққатли йиллари ўзбек аёлларини ишлаб чиқаришга жалб этиш бўйича дастлабки қадамлар қўйилди. 1919 йилнинг августида эски шаҳарнинг йигирув устахоналарида 600 нафар ўзбек ва 200 га яқин қирғиз аёллари меҳнат қилишарди. Хотин-қизларнинг ўзлари ташаббус билан чиқишарди. 1920 йилнинг 9 мартида эски шаҳарда биринчи хотин-қизлар митинги бўлиб ўтди. Унда сўзга чиққан ўртоқлар якдиллик билан: хотин-қизлар учун қўшимча устахоналар очиш керак, деб қарор қилдилар. 1920 йилнинг апрель ойи охирларида ишлаб чиқаришга жалб этилмаган ўзбек хотин-қизлари ўртасида иш олиб бориш учун эски шаҳар район партия комитети қошида ишчи хотин-қизлар бўлими ташкил этилди.

Тошкентнинг эски шаҳар қисмида истиқомат қилувчи хотин-қизлар ўша 1920 йилда ташкил этилган «Меҳнаткаш мусулмонлар иттифоқи» ва «Чўл ўтовлари иттифоқи»га фаол аъзо бўлишарди.

«Эски шаҳар»... Йиллар ўтиши билан бу ном шартли бўлиб қоляпти: шаҳарнинг бу қисмида бир қаватли пахсали уйлар, эгри-бугри кўчалар тобора камаймоқда. Одамлар кўз ўнгида район ўз қиёфасини ўзгартиряпти. Айниқса кейинги ўн йилда бу ерда қурилиш кенг миқёсда авж олиб кетди.

Октябрь районининг бош архитектори Т. ТОШМУҲАМЕДОВ мухбиримиз билан суҳбатда шундай деди:

⊙ МЕЪМОР БИЛАН СУҲБАТ

ЭСКИ ШАҲАРНИНГ ЯНГИ ЖАМОЛИ

— Фақат кейинги йилларнинг ўзида районда замонавий қилиб қурилган бир қатор микрорайонлар қад кўтарди. Марказ—13, Марказ—14, Марказ—27 микрорайонларида, Октябрь массивида, Бешқайрағоч микрорайонида турар жой қурилиши тугалланяпти. Марказ—26 микрорайони қурилиши эса бошлаб юборилди. Бу жами 200 минг квадрат метр турар жойи, маданий-маиший объектлари бўлган комплексдир.

Кейинги ўн йилда Тошкент Давлат цирки, Бош универсал магазин, «Ўзбекбирлашув», «Средазгипроцелинстрой» институти биноси каби шаҳар ҳуснига ҳусн қўшган нодир бинолар фойдаланишга топширилди.

«Ленинград» меҳмонхонаси, «Узглавводстрой», «Узгипросельстрой» институтлари, 4100 ўринли киноконцерт зали қурилиши давом этяпти.

Яқин йилларда районда консерватория, Ҳамза номли театрнинг янги биноси, Беньков номли республика бадиий-рассомчилик билим юрти бинолари қурилади.

— Келгусида Тошкент эски шаҳарининг «архитектура» қиёфаси қандай бўлади?

— Мисол тариқасида Марказ—26ни келтириш мумкин. У «ТашЗНИИЭП» институти томонидан лойиҳаланган. Қурилиши бошланди. Микрорайон Беруний, Уйғур, Янги Ўзбекистон, Лойиҳа кўчалари оралиғида жойлашган.

Бир қаватли эски уйлар ўрнида 4,7 ва 9 қаватли барча қулайликлари бўлган замонавий турар жой бинолари қад кўтаради.

Бундан ташқари бу ерда 750 кишига хизмат қиладиган поликлиника, 80 минг том китоби бўлган кутубхона, универсам, маиший хизмат кўрсатиш комбинати, иккита типовой мактаб, (30 ва 40 синфли), 4 та болалар боғчаси, 10 минг номерли телефон станцияси қурилиши белгиланган. Маҳалланинг жамоат маркази қурилади. 9 қаватли уйлардан бири экспериментал сифатида катта ҳовлили бўлади. Тўрт қаватли уйлардан бири ҳам эксперименталдир. Унинг деворлари сурилади (ёзлик жойлари ҳам бўлади). Булар ҳаммаси иссиқ ёз кунлари аҳолига яшаш учун яхши қулайлик яратади.

Олмазор, Бешёғоч микрорайонлари ҳам худди шундай замонавий бўлади. Шундай қилиб, совет кишиларининг турар жойга бўлган конституцион ҳуқуқи ҳаётга тадбиқ қилинади.

— Транспортни ривожлантириш, кўкаламзорлаштириш ҳақида ҳам бир оғиз гапирсангиз.

— Кўкаламзорлаштириш, транспорт, кўчаларнинг кенгайиши қурилиш ва ободонлаштириш ишларининг ривожланишига қараб, комплекс ҳолда ҳал этилади.

Районни кўкаламзорлаштиришга алоҳида аҳамият берилади. Ленин комсомоли номли маданият ва истироҳат боғининг яшил зонаси Халқлар дўстлиги кўчаси томон кенгайтирилади. Анҳор бўйлари ободонлаштирилади.

Чилонзорнинг Оқтепасида жойлашадиган янги ҳайвонот боғига катта яшил зона ажратилади. Есенин номли парк кенгайтирилиб, ободонлаштирилади.

Болаларни ҳам унутганимиз йўқ. Улар учун Фурқат кўчасида янги пионерлар саройи қурилиши бошланди. Буларнинг ихтиёрига Навоий кўчасидан Ўзбекистон кўчасигача катта дам олиш зонаси ажратилади. Бу ерда болалар парки бўлади.

Метрополитеннинг «Комсомол», «Халқлар дўстлиги», «Пахтакор» станциялари район территориясида бўлади.

Ўзбекистон ССР 50 йиллиги, Янги Ўзбекистон, Абай, Аҳмад Дониш, Самарқанд дарбоза кўчалари бўйлаб трамвай йўли қурилади. Самарқанд дарбоза, Уйғур кўчалари бўйлаб Октябрь массивига троллейбус қатнайди.

Турар жой қурилишита, транспортни ривожлантиришга, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга миллион сўмлаб маблағ сарфланади,— деди Тўлқин Юсупович сўзининг охирида.— Булар ҳаммаси партия ва ҳукуматнинг халқ фаровонлиги йўлида қилаётган ғамхўрлигининг ёрқин мисолидир.

Истиқболга бир назар

Йўлдош Охунбобоев майдони келгусида мана шундай бўлади. Ҳозирги Бош универсал магазин, бунёд этилаётган етти қаватли турар жой комплекси ва бошқа объектлар қаторига яқин кунларда янги замонавий бинолар қўшилади. Шу жумладан, йигирма қаватли «Москва» меҳмонхонаси қад кўтаради. Унинг қурилиши анча такомиллашган усулда олиб борилади.

Бу микрорайоннинг катта участкаси спорт-соғломлаштириш комплексига ажратилган. Бу ердан стадион, турли спорт майдончалари, қишки ва ёзги кураш павильонлари. сузиш, енгил атлетика билан шуғулланиш учун турли секциялар жой олади.

Шунингдек, бу ерда 7 ва 9 қаватли замонавий турар жой биноларини қуриш ҳам мўлжалланган.

Бу лойиҳа «Ташгипрогор» институти устахонасининг мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган.

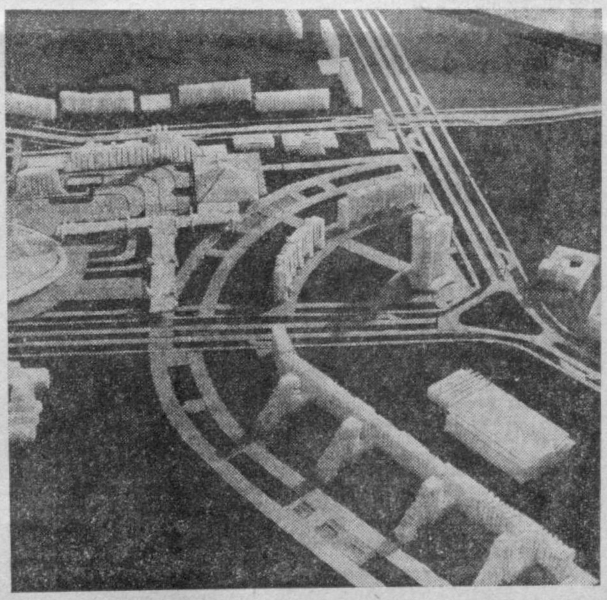

ЮКСАЛИШ БОСҚИЧЛАРИ

★ Ҳозирги вақтда районда 58 та маданият муассасаси,шу жумладан, 27 та кутубхона, 11 та клуб типидаги муассаса, 4 та театр, 1 та музей, 1 та маданият-истироҳат боғи, цирк, Санъат саройи, 3 та маданият уйи, Алишер Навоий номли адабиёт музейи бор.

★ Келгусида жами кутубхоналарнинг китоб фонди 330 минг нусхага кўпаяди.

★ Яқин 10—15 йил мобайнида тўртта янги маданият уйини қуриш мўлжалланган.

★ Кинематография бўйича Давлат комитетининг кинотеатрларида 6 минг ўрин бор. Кейинчалик ўринлар сонини 8 мингтага кўпайтириш кўзда тутилган.

★ Саноат корхоналари коллективлари ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс механизациялаштириш ва автоматлаштириш ишига катта эътибор беряпти.

★ 1975 йилда район саноатида 82 та участка механизациялаштирилди, 24 та цех автоматлаштирилди. Кейинчалик яна 8 та цех ва участка комплекс автоматлаштирилади.

★ Келгусида район корхоналарида 110 дан ортиқ цех, 80 дан ортиқ участка механизациялаштирилади ва автоматлаштирилади. Ўн тўртта комплекс автоматлаштирилган цех ва участка ишлай бошлайди.

★ Келгусида ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга ва янги техникани жорий этишга 16 миллион сўмликка яқин маблағ ажратилади.

★ Келгисида темир йўл транспортида ортиш-тушириш ишларини механизациялаштириш даражаси 96 процентга, автомобиль транспортида эса 98 процентга етказилади.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

Фан-техника тараққиётини кучайтириш орқали фақат тўққизинчи беш йиллик мобайнида планден ташқари 25 миллион сўмликдан зиёд саноат маҳсулоти реализация қилинди.

Район корхоналарида социалистик мусобақа кенг авж оляпти. Ҳозир меҳнат беллашувида районнинг 13 мингга яқин меҳнатчиси иштирок этяпти. Шунингдек, коммунистик меҳнат ҳаракатида 4 минг киши қатнашяпти. 50 дан ортиқ ишлаб чиқариш илғори ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик программасини бажаришга аҳд қилди.

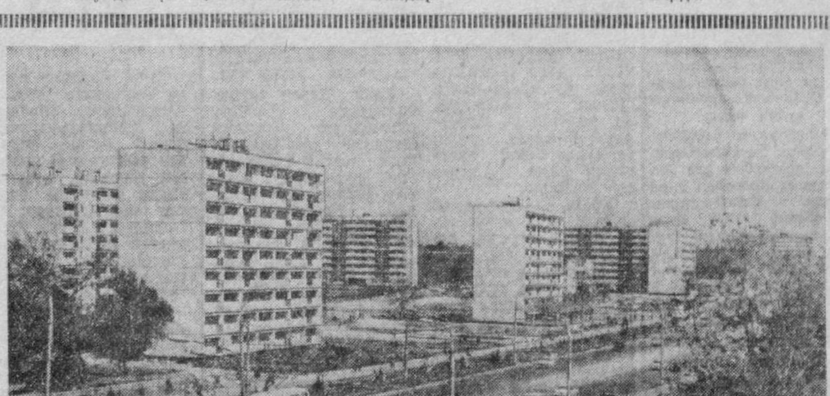

ЎРДА КЕЧА ВА БУГУН

Совет ҳокимияти йилларида Октябрь районини таниб бўлмас даражада ўзгарди. Бугунги кунда Энгельс кўчасидан Ўрда орқали Хадрагача (ҳозирги Комсомол майдонигача) чўзилган Алишер Навоий номли кўча мана шундай кўринишда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

●

Бундан 49 йил муқаддам эса Ўрда мана бундай кўринишда эди.

55 ЙИЛ МУҚАДДАМ

◆ **Ўзбекистоннинг биринчи пионер отряди**
◆ **Хайринисо Содиқова Тошкентнинг биринчи пионервожатийси.**

Билмадим, Октябрь революцияси ғалаба қилмаса, менинг ва ака-сингилларимнинг тақдири қандай бўларди...

Отам Абдуманноп майда ҳунарманд эди. Рўзғорни учма-уч қилиб зўрға тебратар, Абдураҳмонбойнинг уйида ижарага ўтирардик. Отам ҳеч қарздан қутилмасди. Лекин у маҳаллий бойлар олдида бўйин эгмади. Бир куни уни бой қаттиқ калтаклади. Шундан кейин у кўп ўтмай дунёдан кўз юмди. Оила кулфатга йўлиқди. Мен ўшанда ҳали жуда ёш бўлишимга қарамай, Бобохонбек деган бойнинг уйида дастёрлик қилиб, болаларини боқардим. Бойнинг ўғли йиғлади дегунча хотини югуриб келиб бошимга муштларди.

У бир бурда нонни олиб, менинг бошимдан айлантирар, кейин боласининг қўлига берарди. У эса менга узатарди. Бу «боламга келган ҳамма бало сенга урсин» дегани эди...

Халқ ҳокимияти кучга тўлиб бораётганди. 1922 йилда маҳалла комитетимизнинг раиси Мирсаид Аҳмедов мени қаровсиз болалар уйига юборди. Мен собиқ бой уйига (ҳозирги Островский номли пионерлар уйига) шундай келиб қолдим. Бу ерга камбағал, қаровсиз қолган етим болалар юборилларди.

Янги ҳаёт бошланди. Бизни оқ ювиб, оқ тарашди. Биз Тошкентда ва Ўзбекистонда биринчи пионер отрядини ташкил қилдик.

Бу ҳақдаги хабар бутун шаҳарга тез кунда ёйилди. Биз қизил галстукларни боғлаб, горн ва барабан чалиб кўчалардан ўтардик. Бизга болаларнинг ҳаваси келарди. Тез кунда мени катта пионервожатий қилиб сайлашди.

Бир куни бизнинг ҳузуримизга Марям исмли ўн бир ёшлардаги қиз келди. У йиғлар, қалтирарди. Уни отаси катта қалин эвазига турмушга бераётган экан. «Мен буни истамайман, мен сизлар билан бирга бўлишни истайман...» дерди у. Отаси олдига бордик. Қизнинг камбағал отаси қизини бойга узатиб, рўғорини ўнглаб олмоқчи бўлган экан. Биз унга ўз ҳаётимиз ҳақида гапириб бердик. Советлар болаларга янги, эркин ҳаёт бахш этаётганлигини уқтирдик. У бунга ҳеч ишонмасди. Эртаси куни унинг ўзи келиб кўрди. Сал вақтдан кейин қизини интернатга берди...

...1925 йил Тошкентга Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитетининг раиси Михаил Иванович Калинин келди. Вокзалда бутун халқ қатори уни қизил галстук боғлаган пионерлар ҳам табриклашди. Бу бизнинг отрядимиз эди. Бутуниттифоқ оқсоқоли тўлқинланиб кетди. Комсомол ва партия сизларга ишонади, деди.

Я. М. Свердлов номли концерт залида митинг бўлиши керак эди.

Интернатимиз педагоги Вера Лазаревна Пижова ёнимга келиб, «Эҳтимол гапирарсан?» деди. Мен у пайтда жуда дадил эдим. Фақат нималар ҳақида гапирсам экан, деб сўрадим.

...Зал лиқ тўла. Эркаклар жуда кўп эди. Хотин-қизлар ҳам бор эди. Улар паранжи ёпиниб олишган, бир бурчакда уялиб, қимтиниб ўтиришарди.

Ниҳоят М. И. Калинин нутқ сўзлагандан сўнг улардан бири ўрнидан туриб, минбарга кўтарилди. Қаддини ростлаб устидаги паранжини олиб ташлаб, гапира бошлади. Бу мен эдим.

Дастлаб зал ғалаговур бўлиб кетди, кейин ҳаммаёқ сув сепгандек жим-жит бўлиб қолди. У пайтларда хотин-қизларнинг халойиқ олдида гапириши жуда кам бўладиган ҳодиса эди.

Мен ўз тақдирим, юзлаб, минглаб ўзбек хотин-қизларининг оғир ҳаёти ҳақида гапирдим. Совет интернатидаги янги ҳаёт ҳақида ҳикоя қилдим. Мен ҳам Ленин йўлидан кетдим.

— Хотин-қизлар! Революция барча мазлумларни озод қилди. Энди бойлар ва камбағаллар бўлмаслиги керак. Аёл киши энди эрининг қули бўлмайди. Янги ҳаёт келди. Йўқолсин паранжи!

Юзимдан қора чачвонни олиб ташладим. Кўзларим ўтдек чақнарди. Михаил Иванович миннатдорчилик билан кафтини елкамга қўйди...

...Бир дақиқа жимлик чўкди. Кейин қарсаклар янгради. Хотин-қизлар ҳаракатга келиб қолишди. Улар кетма-кет қора чимматни итқитиб ташлай бошлашди. Атрофга ҳаяжонли, бахтиёр кўзлари билан қарашди.

Улар чиммат билан бирга ўз елкаларидан асрий сарқитларни ҳам итқитиб ташлаб, нур, янги ҳаёт сари қадам қўяётганликларини билишарди.

Бир неча кундан кейин интернатимизга республикамизнинг биринчи президенти Йўлдош Охунбобоев келди. У отрядга Қизил Байроқ топширди. (Бу байроқ ҳозир В. И. Ленин номли Тошкент пионерлар саройида сақланмоқда). Бизнинг отрядимиз III-Интернационал номи билан юритила бошланди.

Кейинроқ интернатимизда тарбия кўрганларнинг кўплари жанговар отряд тузиб, Иброҳимбек бошлиқ босмачиларни йўқ қилиш учун Сурхондарёга жўнаб кетишди. Бу отрядда мен ҳам бор эдим. Биз Сурхондарё районларида бойларни қулоқ қилишда иштирок этдик.

...Мен ҳозир мактабларда, олий ўқув юртларида ёшлар билан учрашганимда, ишчи коллективларида бўлганимда халқимиз революцияга қадар қандай яшаганлиги, Улуғ Октябрнинг қуёши Шарқ ҳаётини қандай ўзгартириб юборганлиги ҳақида гапираман.

Х. СОДИҚОВА,
республика миқёсидаги шахсий пенсионер.

60 ОКТЯБРЬ РАЙОНИ

ЗАФАРЛАРИМИЗ СОЛНОМАСИ

Таржимаи ҳолдан: Ўзбекистон пойтахтини қайта тиклашда иштирок этишди.

ДУСТЛИК ҚОНУНИ БИЛАН

„Россташстрой"—Тошкентга

«Тошкентда ер қимирлади... Вайрон бўлган иморатлар бор». Бу ҳабар мени ҳаяжонлантирди. У пайтда Украинадаги Ковель шаҳрида яшар, сувоқчи бўлиб ишлар эдим. Бирдан уйсиз қолган одамларнинг ҳоли кўз олдимга келди. Юрагим жунжикди.

Ана шу кунларнинг бирида прорабимиз: «Ким Тошкентга бориб ишлашни хоҳлайди?» деб сўраб қолди. Мен дарҳол ариза ёздим. Львов қурилиш поезди ишчилари билан бирга Ўзбекистон пойтахтига келдим.

Аввал шаҳарни кезиб, айландим. Эски, йиқилган, деворлари ёрилган уйлар бузилар, ҳаммаёқ чанг-тўзон... Гўё шаҳар тутун ичида қолгандай эди. Кўчалардан бирндаги чодирга «Ер қимирлаяпти; бироқ, таслим бўлмаймиз!» деган сўзлар ёзилган эди. Тошкентликларнинг офатга жасорат билан қарашаётганлигини кўриб, ўзбекистонликлар ичида яшаш ва меҳнат қилиш қизиқарли бўлса керак, деб ўйлаган эдим.

Хато қилмабман. Биз асосан Марказий универмаг орқасида ва «Марказ—7» кварталида тўрт қаватли уй-жойлар қурдик. Биз барпо этган бинолар ҳам шаҳар кўркига-кўрк қўшиб турибди. У ерда совет кишилари яшашмоқда. Ўзим қурган биноларни кўрганимда қалбим қувончларга тўлади.

Зилзиладан зарар кўрган ўзбекистонликларга берган мажбуриятларини бажара бошлаган мамлакатимизнинг турли бурчакларидан келган бинокорлардан иборат. «Россташстрой» (ҳозирги «Ташросстрой») қурилиш бошқармаси ташкил этилди. Бундай ном берилиши бежиз эмас эди. Чунки, россиялик ва украиналиклар билан бирга тошкентликлар ҳам ёнма-ён меҳнат қилишарди.

Мен ёрдамга келган кўплар қатори Тошкентда қолиб кетдим. Луганск қурилиш поезди коллективи билан келган ғишт терувчи Валентина Конотопская (Павлова), ҳам қолди. Уни Тошкентга жўнатишаётганида онаси шунча узоққа, жазирама юртга кетиб нима қилардинг, дея койиган эди. Валяга бу ер жуда ҳам ёқиб қолди. У оғир дамларда четда турмасдан қардош халқ учун янги турар жой кварталларини бунёд этишда қатнашганлигидан ҳозир мамнун. У коллективимизда катта ҳурмат-эътибор қозонган. Валя ҳозир оилали. Унинг Светлана ва Андрей деган фарзандлари бор. Турмуш ўртоғи Василий Павлов кранчи. Зарбдорона меҳнати учун Валентина Ивановна «Ҳурмат белгиси» ордени билан тақдирланган. 1974 йилда у КПСС сафига қабул қилинди.

Луцк шаҳридан келган Иван Писарев ҳозир электр пайвандчилар бригадасига бошчилик қиляпти. Украина қурилиш-монтаж поезди билан келган Лидия Ступницкая, Челябинскдан келган ғишт терувчи Франц Годлевский, Краснодардан келган монтажчи Владимир Дорошенко ва бошқалар ҳам ғайрат билан меҳнат қилишмоқда.

Ўтган ўн йилда биз қандай бинолар қурдик? Асосан Қорақамиш, ТошМИ массивларида, «Марказ—6», «Марказ—7», «Марказ—26» ва бошқа микрорайонларни бунёд этдик.

Шу кунларда бизнинг Меҳнат Қизил Байроқ орденли Баҳодир Шукуров раҳбарлигидаги коллективимиз Тансиқбоев массивида турар жойлар бунёд этишяпти. Бригадамиз аъзолари орасида ўзбеклар, руслар, украинлар, татарлар, корейслар бор. Биз турли миллатга мансуб бўлишимиздан қатъий назар, дўстона меҳнат оиласида иш олиб боряпмиз. Тошкентликларга ўтган вақт мобайнида 1 миллион квадрат метрдан зиёд уй-жойлар қурдик, десам хато бўлмас. Масалан, фақат кейинги етти йил ичида «Ташросстрой» бошқармаси шаҳарнинг турли жойларида 834.156 минг квадрат метрдан зиёд уй-жойлар қуриб, фойдаланишга топширди. Уларнинг ичида олтита болалар боғчаси, учта жамоат маркази, учта типовой мактаб, дорихоналар, магазинлар ва бошқа иморатлар ҳам бор.

Мен ўз таржимаи ҳолимга Тошкентни қайта тиклашда ҳам иштирок этдим, деб ёза олишим билан фахрланаман. Биз қурган бинолар асрлар оша СССР халқларининг ўзаро дўстлиги, улар интернационализм ғояларига содиқлиги ҳақида келажак авлодларга сўйлайди!

Н. ДУДИК,
«Жилстрой» трести, «Ташросстрой» бошқармасининг бетончиси, иккита Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери.

⊙ ДАВР НАФАСИ

САВОДСИЗЛИКНИ ТУГАТИШДАН — ЯЛПИ САВОДХОНЛИККА

1917 йили Тошкентнинг Октябрь районн территориясида ҳаммаси бўлиб тўртта мактаб бор эди. Уларнинг энг эскиси Форобий номидаги мактаб бўлиб, ҳозирги «Халқлар дўстлиги» метростанцияси ўрнида жойлашган эди. Унда атиги 45 та ўқувчи таълим оларди. Кейинчалик эса мактабга жами 160 га яқин ўқувчи қатнай бошлади. Ўша пайтда—1906 йилда «Вестник воспитания» журнали Туркистон ўлкаси шу кетишда 6506 йилда ялпи саводхонликка эришиши мумкин, деб ёзган эди. Ўшанда мактабларга болаларнинг 4 процентга яқини қатнар, аҳолининг эса жами 2—3 проценти саводхон эди. Бу бежиз эмасди, албатта. Ўлкада фақат мактаблар эмас, балки дарсликлар ва ўқитувчилар ҳам етишмасди. 1896 йил 7 декабрда «Туркистанские ведомости» газетаси: «Туркистонда мусулмон ўқитувчилари мадрасаларда тайёрланяпти. Бу ерда Муҳаммад пайғамбарнинг йўл-йўриқлари қатъий диний принципда талабаларнинг миясига қўрғошиндек қуйилади. Талаба 500—1000 йил аввал ёзилган китобларни ўқийди. Унинг шу асарларни муаллифларидан ортиқ билиши тақиқлаб қўйилган» деб ёзган эди.

Ниҳоят Улуғ Октябрь социалистик революцияси Ватанимиз халқларига ўз она тилларида илм олиш учун барча шароитларни муҳайё этди. Илгари районда фақат тўртта «ўқув юрти» бўлган бўлса, ҳозир Октябрь районида 47520 ўғил ва қиз таълим олаётган 52 та ўрта умумтаълим мактаби бор. Бундан ташқари ишчи-ёшлар мактабларида 3000 йигит-қиз ўқимоқда. Райондаги олий ўқув юртларининг кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларида 23.300 студент билим оляпти.

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 13|IX да **Бир актли балетлар.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13|IX да **Келинлар қўзғолони.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 13|IX да **Тўй муборак, қари қиз.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **Москва цирки артистларининг гастроллари,** «СУВДА ЦИРК» АТТРАКЦИОНИ.

КИНО

13 СЕНТЯБРДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Хавфли қувиш** (катта зал, кечқурун).

Ўз билганича яшамоқ —«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Сув ости салтанатининг маликаси — «ҚОЗОҒИСТОН» (кечқурун).

Арвоҳ-кема: Сув ости салтанатининг маликаси— «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (19.00).

Бу қизча менга ёқади— «ИСКРА» (20.00).

14 СЕНТЯБРДА

САНЪАТ САРОЙИ— **Хавфли қувиш** (катта зал, кундуз ва кечқурун).

Ўз билганича яшамоқ — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сув ости салтанатининг маликаси— «ҚОЗОҒИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Арвоҳ-кема; Сув ости салтанатининг маликаси — «ТОШКЕНТ» СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (14, 16.30, 19.00).

Бу қизча менга ёқади— «ИСКРА» (20.00).

ТОВАРЛАР—ХАЛҚҚА

«МЕЛОДИЯ–103–СТЕРЕО» ЭЛЕКТРОФОНИ

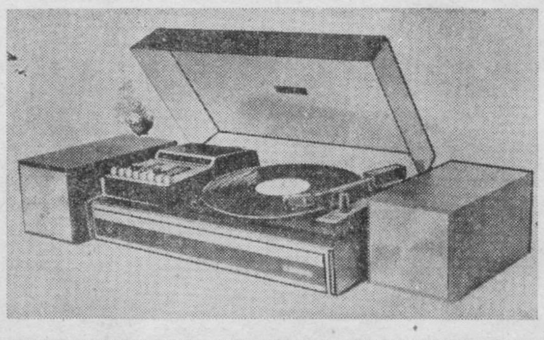

ЯНГИ ЭЛЕКТРОФОН КЛАССИК МУЗИКА ИХЛОСМАНДЛАРИ ВА ЗАМОНАВИЙ КУЙЛАР ҲАВАСКОРЛАРИГА МАНЗУР БЎЛАДИ.

Тембрининг бойлиги, овозининг тиниқ ва етарли баландлиги, ишлатишда қулайлиги, ташқи кўринишининг нафислиги — ана шу моделнинг афзалликларидан далолат беради.

Ҳаракатланувчи типдаги регулятори билан унинг тембри ва овозининг паст-баландлигини созлаш мумкин, тўрт чироқли индикатори ишлаш тартибини кўрсатиб туради.

Электрофон компактли акустика системаси билан комплектланган.

Баҳоси —210 сўм.

ЦКРО «ОРБИТА».

РАЙОН СОЛНОМАСИ

«Чўл ўтовлари иттифоқи» аъзоларидан 51 хотин-қиз коммунист бўлишди. Улар Тошкентнинг эски шаҳар қисмидаги биринчи хотин-қизлар партия тошкилоти — партия ячейкасига бирлашган эдилар.

Эски шаҳарнинг камбағал аҳолиси, маҳаллий миллат меҳнаткашлари рус ишчилари, большевиклари билан бир сафда боришар, Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун курашда, янги турмуш қурилишида актив иштирок этишарди.

Саноат корхоналарининг трестларга бирлашиши; қайта тиклаш ва ривожлантириш мақсадида айрим саноат корхоналарини ижарага бериш (чунки давлатнинг ана шу мақсадлар учун маблағлари йўқ эди) — янги иқтисодий сиёсатни амалга ошириш билан боғлиқ асосий тадбирлар шулар жумласидан эди.

Янги иқтисодий сиёсатнинг дастлабки йилларидаёқ трестлар ташкил этила бошланди, шу жумладан, эски шаҳар қисмида ҳам. 1925 йилда Тошкентнинг эски шаҳар қисмидаги маҳаллий саноат корхоналари трестга бирлашган эди. Қушхона, уч ғишт заводи, илгари ишламай ётган кўн заводи «Бекмар» комбинатига уюшдилар.

1925 йилнинг декабрида бўлиб ўтган ва социалистик индустрлаштириш йўлини белгилаган партиянинг XIV съездидан кейин мамлакатимизда янги саноат корхоналарининг қурилиши кенг қулоч ёйди.

Полиграфия комбинати район территориясидаги дастлабки энг йирик корхоналардан бири бўлди. Комбинатнинг қурилиши 1931 йили бошланиб, орадан тўрт йил ўтгач тугалланди. 1935 йили Тошкентнинг эски шаҳар қисмида 2-пойафзал фабрикаси ишга тушди. Бундан бир йил муқаддам Тошкент шаҳарлараро телефон станцияси ишлай бошлаган эди. Улуғ Ватан уруши бошланишига қадар Октябрь районида ўнта саноат корхонаси мавжуд эди.

Т. СОДИҚОВ ва Ғ. РАШИДОВНИНГ «Улуғ Октябрь фарзанди» китобидан.

Кўҳна ўқув юртининг ёшлиги

«...1919 йил, 15 июнь. Тошкент. Туркистон халқ бадиий мактаби очилмоқда...» Бу сатрлар «Туркистон АССРда маданий қурилиш» деб аталган китобнинг биринчи томида Ўзбекистонда биринчи санъат ўқув юрти, рассомчилик ва ҳайкалтарошлик ҳамда амалий санъат бўйича биринчи халқ мактаби тўғрисидаги сатрлардан олинган.

Бу мактаб учун шаҳардаги энг яхши бинолардан бири ажратилган эди. (Ҳозир унга чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти жойлашган).

Мактаб очилганидан кейин ўзбек йигит ва қизлари социалистик революция шарофати туфайли тасвирий санъат билан шуғулланиш имкониятига эга бўлдилар. Рус тасвирий санъатининг кекса авлоди вакиллари бўлган Алексей Исупов, Иван Казаков, Павел Беньков, Леонардо Бурэ, Александр Волков, Оганес Тетевосьянлар бўлғуси рассомларнинг эстетик дидларини шакллантиришда муҳим роль ўйнадилар.

Мактабга кенг жалб этилган таниқли ўзбек усталари Уста Ширин Муродов, Тошпўлат Арслонқулов, Муҳиддин Раҳимов, Ёқубжон Рауповлар декоратив амалий санъат билан қизиқувчи ёшларга устозлик қилдилар.

20-йилларда Тошкентдаги бадиий мактабда таниқли совет ёзувчиси Борис Лавренёв, Ленин мукофоти лауреати, СССР халқ рассоми, академик Михаил Куприянов (Куприниксларнинг бири), тасвирий санъат бўйича академик Семён Чуйков ва бошқалар илм олишган эди.

Деярли 60 йилдан буён ўтган вақт ичида бу мактаб турли хил номлар билан аталди, Тошкентдаги турли биноларда жойлашди. Бугунги кунда пойтахтимиздаги П. П. Беньков номли республика рассомлик билим юрти ўша мактабнинг бирдан-бир давомчисидир. У ҳозир пойтахтимизнинг Октябрь районидаги Байналминал кўчасида жойлашган. Бу тарихий мактаб Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини худди шу ерда қуриб битказилаётган янги бинода кутиб олади.

Ҳар йили Ўрта Осиёнинг турли шаҳар ва қишлоқларидан рассом бўлишни орзу қилиб келаётган ёшлар республика рассомлик билим юртига кириб ўқимоқда.

Уни битириб чиқаётган кўплаб санъат ходимлари республикамиз театр ва киностудияларида, ўрта ва олий ўқув юртларида самарали меҳнат қилишмоқда.

О. АПУХТИН.

СУРАТДА: керамика устахонасида.

Автор фотоси.

Ватанни ҳимоя қилиб

Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатилган қаҳрамонлик йиллар ўтгач ҳам халқимиз ёдидан ўчмайди. Авлодларимиз Ватанимизнинг миллионларча ҳимоячилари иттифоқимизнинг и н а эмас, ҳатто шарқий Европадаги бир қатор мамлакатларни ҳам гитлер фашизми зулмидан озод қилганлигини, бу йўлда ҳалок бўлган қаҳрамонларни унутмайди. Кишилар она-Ватан учун, жонажон Совет ҳокимияти учун ўлимга тик боришди.

Уруш бошланган пайтда мен Ашхободда Армия сафида, артиллерия наводчиклари қисмида хизмат қилардим. Ўша ерда кичик лейтенантлар тайёрлаш қисқа курсини тугалладим. Бизнинг 76-ўқчи дивизия душманни Москва остоналаридан то мамлакатнинг Ғарбий қисмигача, қувиб ундан сўнг эса Польшани ҳам озод қилиб, биринчилардан бўлиб Берлинга бостириб кирди. Совет солдатлари, бўлинмалари, қисмлари оммавий жасорат намуналарини кўрсатдилар. Кишилар ўлимдан қўрқмай, барча халқларнинг бахтли келажаги учун, ўз она-Ватанининг озодлиги учун жангга киришди.

Буни Совет Иттифоқи Маршали Г. К. Жуков Берлинда батарея командири бўлган менга ва бошқа солдат ҳамда офицерларга Қаҳрамонлик Юлдузини тақдим этаётганида таъкидлаб ўтган эди.

Улуғ Ватан уруши йилларида Октябрь районининг меҳнаткашлари ҳам ўзларининг юксак гражданлик бурчларини шараф билан адо этдилар. Районнинг ўн мингдан зиёд йигит ва қизлари фронтга отланишди. Улар душманга қарши жасорат кўрсатиб жанг қилишди. Кўплар қайтиб келишди. Кўплар эса жангларда ҳалок бўлишди. Уларнинг номини, қаҳрамонлигини халқимиз унутмайди. Тошкент меҳнаткашлари кўплаб кўчаларини уруш қаҳрамонлари номи билан аташмоқда.

С. УМАРОВ,
Совет Иттифоқи Қаҳрамони.

ЮКСАЛИШ БОСҚИЧЛАРИ

▲ Райoннинг социал ривожлантириш планига кўра аҳолини, жумладан, мактабгача ёшдаги болаларни, умумтаълим мактаблари ўқувчиларини, билим юртлари, ўрта махсус ўқув юртлари, олий ўқув юртлари студентларини, жамоат ишлаб чиқаришининг барча соҳаларидаги меҳнаткашларни жисмоний тарбиялашнинг ягона системаси кўзда тутилган.

▲ Теннис майдончалари, бокс, кураш, гимнастика, қиличбозлик билан шуғулланиш учун спорт заллари сони бирмунча кўпаяди.

▲ Спорт-соғломлаштириш лагерлари, дам олиш уйлари фаолияти ва балиқчилик ривожлантирилади. Уларда дам оладиганлар икки марта ортади.

▲ Белгиланган тадбирлар планини амалга оширилиши натижасида кейинчалик физкультурачиларнинг умумий сони 60 минг кишига етади.

ДЎСТ БИЛАН ОБОД УЙИМ

1941 йилнинг кузида Тошкентга мамлакатимизнинг ғарбидаги немис-фашистлари босиб олган ерлардан эвакуация қилинган оилалар, ота-онасидан айрилган болалар кела бошлади. Бу кишиларни бутун Ўзбекистон пойтахти қатори Октябрь районини меҳнаткашлари ҳам зўр ғамхўрлик билан кутиб олдилар. Шу муносабат билан Октябрь район партия комитетига райондаги юздан ортиқ маҳалла комитетларининг вакиллари, оқсоқоллар чақирилди. Хонадонлардаги бўш турар жойлар, эвакуация қилинган қардошларимизга бошпана бериш, бола асраш имконига эга бўлган оилалар аниқланиб, рўйхати тузилди.

Партия ходимлари, район Советининг депутатлари жамоатчилик билан бирга болалар уйлари ташкил этиб, етим болаларни жойлаштириш бўйича катта ишлар қилдилар. Районда бу ишларга район ижроия комитетининг раиси А. Аҳмедов ва район фахрли мўйсафидлар жамияти раиси, кекса большевик Ҳасан ота Исмоилов бош-қош бўлдилар.

Жами 11 болалар уйи ташкил этилди. Уларга 3-нон заводи, «Ривож» артели, 1-босмахона ва бошқа корхона ҳамда муассасалар оталиқ қила бошлашди. Шу ташкилотларнинг ёрдами билан шаҳар ташқарисида болалар уйлари 1,5—2 гектарлик ер майдонлари, от-арава, соғин сигир билан таъминланди. Болалар ёз пайтларида мана шу ерларда деҳқончилик билан шуғулланиб, ундан чиққан маҳсулотни қишда ўзлари истеъмол қилиб, ўқирдилар.

Райондаги юзлаб оилалар зўр онглилик ва инсонпарварлик намунасини кўрсатиб, турли миллат вакилларидан иборат бўлган етим болаларни асраб олишди. Жумладан, Жарариқ маҳаллалик (ҳозирги Литвинов номли маҳалла) Шоаҳмад ва Баҳри Шомаҳмудова 14 етимни ўз қарамоғига олиб тарбиялади. Ҳозир бу кишиларни республикамиздагина эмас, балки иттифоқимизда кўпчилик яхши билади.

81-мактабнинг директори А. К. Саидаҳмедов (илгари у Октябрь район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири, район партия комитети қошидаги оила-жамоат тарбияси комиссиясининг раиси эди) ўша оғир йилларни эслаб шундай дейди:

— Район аҳолиси мамлакатимизнинг душман босиб олган қисмидан келган болаларга зўр меҳрибонлик кўрсатишди. Октябрь районида уруш йиллари 2 мингдан ортиқ етим бола тарбияланди. Кўпгина оилалар бир бурда нонларини шу болалар билан баҳам кўришди. Уруш тугагач бу болаларнинг кўпчилиги ота-онасини топиб, қадрдон юртларига кетишди. Лекин улар ўз қалбларида ўзбек биродарларига миннатдорчилик туйғуларини олиб қайтдилар.

А. ЭГАМНАЗАРОВ.

Октябрь районн ўтмишда шундай эди.

СУРАТЛАРДА: (чапдан ўнгга) Шайхонтоҳурнинг кўчаларидан бири; Чорсу; собиқ Максим Горький номли кўчанинг бурчакларидан бири.

Октябрь районига бағишланган ушбу сонни М. Савельев ва А. Эгамназаров тайёрлаганлар.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

13 СЕНТЯБРЬ — СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Орбита—3» программаси

18.30 «Вақт» информацион программаси. 19.10 «Ҳамма нарсани билишни истайман». Киножурнал. 19.20 «Конституция лойиҳаси ҳақида суҳбатлар». 8-кўрсатув. «СССРда сиёсий ҳуқуқлар ва эркинликлар». 19.50 «Фаворит». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1 ва 2-сериялар. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Ҳужжатли фильмлар программаси. 22.30 Классик куйлардан концерт. Ленинграддан олиб кўрсатилади. 22.30 Акробатика бўйича жаҳон кубоги. Польшадан олиб кўрсатилади. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 «Қизиқарли учрашувлар». Ёш мухбирларнинг академик, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Юнусов билан учрашуви. 19.00 СССРда хизмат кўрсатган тренер С. Жаксон хотираси соврини учун ўтказиладиган бокс бўйича Бутуниттифоқ шахсий турнири. Тошкент округ Офицерлар уйидан репортаж. 19.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 20.00 «Кино ва давр» (рус.). 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 Социалистик мусобақа илғорлари учун концерт. 22.00 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Пахтазор — мардлар майдони». 22.45 «Оловли йўллар». Бадиий фильм. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа

Тошкент кўрсатади. 19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Болалар учун фильм. «Петя лақабли қуён дўстларидан ажралди». 19.20 «Тадас Блинда». Телевизион бадиий фильм. 2-серия (рус.). 20.30 Тошкент янгиликлари. 20.50 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. «Совет ҳуқуқи ва социалистик қонунчилик». (рус). 21.20 «Классик куй саҳифалари».

14 СЕНТЯБРЬ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Орбита—3» программаси

9.00 Янгиликлар. 9.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 9.30 «Фаворит». Телевизион бадиий фильм. 1-серия. 10.35 «Киносаёҳатчилар клуби». 11.35 «Жок» Давлат халқ рақс ансамблининг концерти. 15.00 «Колхозларнинг колхози». Телевизион ҳужжатли фильм. 15.50 «Жилолар». Минскдан олиб кўрсатилади. 16.20 Болалар учун. «Муму». Бадиий фильм. 17.30 «Фан оламида».

18.00 «Мактаб ўқувчилари ишосининг Бутуниттифоқ кўриги». 19.00 Янгиликлар. 19.30 «Инсон ва қонун». 20.00 «Халқаро конкурслар лауреати Светлана Навасардян чалади». Ереваидан олиб кўрсатилади. 20.35 «СССР халқ артисти М. М. Тарханов». Туғилган кунининг 100 йиллигига. 21.30 «Вақт» информацион программаси. 22.00 Спорт программаси. 1. УЕФА кубоги учун футбол мусобақалари. «Динамо» (Киев) — «Эйнтрахт» (Брауншвейг, ГФР). Киевдан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «Спортлото» тиражи. 2. Бадиий гимнастика бўйича СССР чемпионати. Минскдан олиб кўрсатилади. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Митя ва Маша, қувноқ труба тозаловчи ва олтин қўлли уста ҳақида эртак». Болалар учун телеспектакль (рус). 13.00 «СССР халқларининг куйлари». Концерт. 13.40 «Суяги йўқ бола». Бадиий фильм.

18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 Болалар учун. «Бойчечак». 19.00 «СССР Конституцияси лойиҳаси тўғрисида суҳбатлар». «СССР гражданларининг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари». 1-кўрсатув.

19.20 «Мажбуриятларнинг бажарилишни текширамиз». Тошкент агрегат заводи. 19.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 20.00 Ўзбек классик қўшиқлари ва рақслари. 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган Иттифоқдош республикалар телевизион фестивали. Эстония телевидениесининг программаси. 21.30 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.00 Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган Иттифоқдош республикалар телевизион фестивали. Эстония телевидениесининг программаси (давоми). 23.40 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент қурилиш техникуми коллективи техникум директори Э. А. Абировга отаси

Абир АБИЛБОЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

4 бет. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

13 СЕНТЯБРЬ, 1977 й.

«Тошкент оқшоми», («Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ГСП, ТОШКЕНТ, ЛЕНИН ПРОСПЕКТИ, 41-УЙ.

Р — 14525.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26.

ИНДЕКС 64579.

Нашр Г—3146.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33-02-49 дан 33-02-58 гача. Эълонлар бўлими — 33-81-42.